

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
İNOVASYON, GİRİŞİMCİLİK VE YÖNETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORTAK ÇALIŞMA ALANLARI: TÜRKİYE VE
AZERBAYCAN'IN KARŞILAŞTIRILMALI ANALİZİ**

**SOLMAZ AHMADZADA
20738009**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. ESİN ERTEMSİR**

2024

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İNOVASYON, GİRİŞİMCİLİK VE YÖNETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAK ÇALIŞMA ALANLARI: TÜRKİYE VE
AZERBAYCAN'IN KARŞILAŞTIRILMALI ANALİZİ

SOLMAZ AHMADZADA
20738009
ORCID NO: 0009-0002-8557-2990

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. ESİN ERTEMSİR

ARALIK 2024

Solmaz AHMADZADA tarafından hazırlanan “Ortak Çalışma Alanları: Türkiye ve Azerbaycan’ın Karşılaştırılmalı Analizi” başlıklı çalışma, **05/11/2024** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunmuş ve jürimiz tarafından İşletme Ana Bilim Dalı İnovasyon, Girişimcilik ve Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programında **YÜKSEK LİSANS** tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Doç. Dr. Esin ERTEMSİR

İmza

.....

Jüri Üyeleri

Prof. Dr. Yasemin BAL

İmza

.....

Prof. Dr. Kadriye Övgü ÇAKMAK OTLUOĞLU

ÖZET

ORTAK ÇALIŞMA ALANLARI: TÜRKİYE VE AZERBAYCAN’IN KARŞILAŞTIRILMALI ANALİZİ

Bu tez, Türkiye ve Azerbaycan’daki ortak çalışma alanlarının yapısını, işleyişini ve kullanıcı profillerini karşılaştırmalı bir perspektifle incelemektedir. Çalışma, iki ülkenin ortak çalışma alanları modelini nasıl benimsediğini, bu alanların kullanım amaçlarını, kullanıcı beklentilerini ve memnuniyet düzeylerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Türkiye ve Azerbaycan’daki ortak çalışma alanlarının işletme modelleri, kullanım sürelerini detaylı bir biçimde analiz edilmiştir.

Bu çalışma, özellikle Türkiye’de daha geniş bir kullanıcı profiline sahip olan ortak çalışma alanlarıyla, Azerbaycan’da daha genç ve teknoloji odaklı kullanıcıların tercih ettiği alanları kıyaslamaktadır. Girişimcilerin, start-up kurucularının ve dijital nomadların bu alanları tercih etme nedenleri, her iki ülkedeki iş dünyası dinamikleri ve ortak çalışma alanlarının sunduğu esneklikler de ele alınmıştır. Çalışma kapsamında nitel araştırmanın yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Ortak çalışma alanlarının kullanıcıları ve yöneticilerine yönelik farklı soru formları geliştirilmiştir. Ortak çalışma alanı kullanıcılarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular, ortak çalışma alanlarının sosyal etkileşim fırsatları, teknolojik altyapı imkanları ve esneklik sunması nedeniyle tercih edildiğini ortaya koymuştur. Yöneticilerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular, ortak çalışma alanlarının uluslararası işbirlikleri fırsatları ile yakından bağlantılı görüldüğü göstermiştir. Sonuç olarak, Türkiye ve Azerbaycan’daki ortak çalışma alanlarının gelişimi ve kullanıcı ihtiyaçlarına nasıl yanıt verdiği kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortak Çalışma Alanları, Ortak Çalışma Kültürü, Türkiye ve Azerbaycan’da Ortak Çalışma Alanları, Kullanıcı Profilleri

ABSTRACT

COWORKING SPACES: A COMPARATIVE ANALYSIS OF TURKIYE AND AZERBAIJAN

This thesis examines the structure, operation, and user profiles of coworking spaces in Turkiye and Azerbaijan from a comparative perspective. The study aims to evaluate how the coworking space model has been adopted in both countries, the purposes for which these spaces are used, user expectations, and satisfaction levels in a comprehensive manner. The business models, usage durations of coworking spaces in Turkiye and Azerbaijan have been analyzed in detail. Additionally, the experiences of entrepreneurs, freelancers, and technology professionals using these spaces have been compared, highlighting the similarities and differences in coworking cultures between the two countries.

This research particularly compares coworking spaces in Turkiye, which cater to a broader user profile, with those in Azerbaijan, where younger and more tech-oriented users are prevalent. The reasons why entrepreneurs, startup founders, and digital nomads choose these spaces, the business dynamics in both countries, and the flexibility that coworking spaces offer have also been discussed. The study used the semi-structured interview method of qualitative research. Two questionnaires have been designed for coworking space users and facility managers. Interviews with coworking space users found that co-working spaces are favored because they provide chances for social contact, technology infrastructure, and flexibility. Interviews with managers revealed that job areas are directly tied to international partnerships and networking opportunities. As a result, the growth of co-working spaces in Turkiye and Azerbaijan, as well as how they respond to user needs, have been thoroughly examined, taking into account the two nations' distinct business cultures.

Keywords: Coworking Spaces, Coworking Culture, Coworking Spaces in Türkiye and Azerbaijan, User Profiles.

ÖN SÖZ

Bu tez, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ortak çalışma alanlarını karşılaştırmalı bir analizle ele almak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde bana her zaman destek olan değerli tez danışmanım Doç. Dr. Esin ERTEMSİR'e, ve aileme teşekkürlerimi sunmak isterim. Özellikle tez danışmanımın değerli yönlendirmeleri ve destekleri olmadan bu çalışmayı tamamlamak mümkün olmazdı. Ayrıca, araştırma sürecinde görüşme ve anketlerimize katılarak değerli bilgilerini paylaşan tüm katılımcılara da minnettarım.

Solmaz AHMADZADA

Aralık, 2024; Bakü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	vii
1. GİRİŞ	1
2. TEORİK ÇERÇEVE	2
2.1. Çalışma Alanlarının Tarihsel Gelişimi	2
2.1.1. Tarım Toplumundan Sanayi Toplumuna Çalışma Alanlarının Değişimi	4
2.1.2. Sanayi Devrimi ve Sonrası Çalışma Alanlarının Değişimi	6
2.1.3. 20. Yüzyılda Çalışma Alanları	7
2.1.4. 21. Yüzyılda Dijitalleşme ve Uzaktan Çalışma	9
2.1.5. GİG Ekonomisi Kavramı	10
2.1.6. Üçüncü Mekan Yaklaşımı	11
2.2. Ortak Çalışma Alanları Kavramı	12
2.2.1. Ortak Çalışma Alanlarının Tanım ve Özellikleri	13
2.2.2. Ortak Çalışma Alanlarının İlk Kullanımları	14
2.2.3. Geleneksel Ofisler ile Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması	16
2.3. Literatür Taraması	19
2.4. Ortak Çalışma Alanını Tanımlayan Öğeler	20
2.4.1. İşbirlikçilik	20
2.4.2. Açıklık	21
2.4.3. Topluluk	21
2.4.4. Erişilebilirlik	21
2.4.5. Sürdürülebilirlik	22
2.5. Ortak Çalışma Alanlarının Avantaj ve Dezavantajları	22
2.6. Ortak Çalışma Alanlarının Geleceğine Yönelik Beklentiler	23
3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	24
3.1. Araştırma Sorusu	24
3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	24
3.3. Veri Toplama Yöntemleri	25
3.4. Veri Analizi Yöntemleri	25
3.5. Çalışmanın Sınırlıkları	26
3.6. Araştırmanın Örnekleme	26
4. BULGULAR	28
4.1. Demografik Faktörler	28
4.2. Görüşmelerin Analizi	29
4.3. Türkiye'de Ortak Çalışma Alanları ile İlgili Bulgular	45

4.3.1. Ortak Çalışma Alanı Yöneticileri ile İlgili Bulgular.....	46
4.3.2. Ortak Çalışma Alanı Kullanıcıları ile İlgili Bulgular.....	46
4.4. Azerbaycan'da Ortak Çalışma Alanları ile İlgili Bulgular	47
4.4.1. Ortak Çalışma Alanı Yöneticileri ile İlgili Bulgular.....	47
4.4.2. Ortak Çalışma Alanı Kullanıcıları ile İlgili Bulgular.....	48
4.5. Türkiye ve Azerbaycan'daki Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması.....	48
4.5.1. Kullanıcı Profili.....	48
4.5.2. İşletme Modelleri	51
4.5.3. Ortak Çalışma Alanlarının Kullanım Amaçları	51
4.5.4. Memnuniyet ve Beklentiler.....	51
4.5.5. Kullanım Süreleri ve Frekansları	52
4.5.6. Ekonomik ve Sosyal Etkiler.....	52
5. TARTIŞMA	54
5.1. Araştırma Bulgularının Literatürdeki Diğer Yayınlarla Tartışılması	54
5.2. Ortak Çalışma Alanı Yöneticilerine Yönelik Öneriler.....	55
5.3. Ortak Çalışma Alanı Kullanıcılarına Yönelik Öneriler	55
5.4. Gelecek Araştırmalar İçin Öneriler	56
6. SONUÇ	57
KAYNAKÇA.....	60
EKLER.....	64
- Ortak Çalışma Alanı Yöneticilerine Yönelik Görüşme Formu.....	64
- Ortak Çalışma Alanı Kullanıcısına Yönelik Görüşme Formu.....	67

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye ve Azerbaycan'ın Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması.....	15
Tablo 2. Geleneksel Ofisler ile Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması.....	17
Tablo 3: Ükelere Göre Çalışanların Yaş, Eğitim Durumu ve Kurum Bilgileri İçeren Karşılaştırmalı Tablo.	28
Tablo 4: Ükelere Göre Eğitim Durumu ve Çalışma Şekillerinin demografik tablosu.....	28
Tablo 5: Türkiye ve Azerbaycan'daki Ortak Çalışma Alanlarının Esneklik, Teknolojik Altyapı ve Kullanıcı Memnuniyeti Üzerine Yönetici Görüşleri.....	44
Tablo 6: Türkiye ve Azerbaycan'daki Ortak Çalışma Alanlarının Kullanıcı Memnuniyeti, Beklentileri ve Ekonomik-Sosyal Etkileri.....	52

1. GİRİŞ

Türkiye ve Azerbaycan, tarih boyunca birbirleriyle güçlü bağlar kurmuş iki kardeş ülke olarak bilinir. Bu bağlar, sadece tarihi ve kültürel temellere dayanmamakta, aynı zamanda stratejik, ekonomik ve politik işbirlikleri ile de desteklenmektedir. Özellikle son yıllarda iki ülke arasındaki ilişkiler daha da güçlenmiş, bu durum bölgesel ve küresel dinamiklerde önemli bir rol oynamıştır.

Bu çalışmada, nitel ve nicel araştırma yöntemleri bir arada kullanılarak kapsamlı bir analiz yapılmaktadır. Literatür taraması ile başlayan araştırma süreci, ikincil veri kaynakları ve istatistiksel verilerin analizi ile desteklenmektedir. Ayrıca, Türkiye ve Azerbaycan'da çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren uzmanlar ve yetkililerle yapılacak görüşmeler ve anketler, çalışmanın veri toplama sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu yöntem, hem mevcut durumun detaylı bir şekilde anlaşılmasını sağlamakta, hem de gelecekteki işbirlikleri için somut önerilerde bulunma imkanı tanımaktadır. Verilerin analizinde ise, karşılaştırmalı analiz yöntemleri kullanılarak, iki ülkenin ortak çalışma alanlarındaki performansları değerlendirilmektedir.

Bu tez, beş ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, araştırmanın amacı, önemi ve kapsamı ele alınarak, çalışmanın genel çerçevesi çizilmektedir. İkinci bölümde, çalışma alanlarının tarihsel gelişimi, ortak çalışm alanları, ortak çalışma alanlarını tanımlayan öğeler, ortak çalışma alanlarının avantaj ve dezavantajları ele alınmaktadır. Üçüncü bölüm, araştırmanın yöntemi, araştırmanın amacı ve önem, veri toplama yöntemlerinden oluşmaktadır. Dördüncü bölümde, Türkiye ve Azerbaycan'daki ortak çalışma alanı yöneticileri ve kullanıcıları ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular yer almaktadır. Türkiye ve Azerbaycan'ın ortak çalışma alanları kullanıcı profili, işletme modelleri, ortak çalışma alanlarının kullanım amaçları, memnuniyet ve beklentiler, kullanım süreleri ve frekansları ve ekonomik ve sosyal etkenler üzerine karşılaştırılmıştır. Beşinci ve son bölümde ise, araştırmadaki bulguların literatürdeki diğer yayınlarla tartışılması yapılmış, ortak çalışma alanı yöneticilerine ve kullanıcılarına yönelik öneriler sunulmuştur.

2. TEORİK ÇERÇEVE

2.1. Çalışma Alanlarının Tarihsel Gelişimi

Türkiye ve Azerbaycan arasındaki işbirliği, köklü tarihi bağlara dayanmaktadır. İki ülke, tarih boyunca birçok ortak noktada buluşmuş ve kültürel, ekonomik, siyasi ilişkiler kurmuştur. Bu ilişkilerin temelleri, Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzanır. Azerbaycan, Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş sınırları içinde yer almış ve iki ülke arasındaki ticaret, kültürel alışveriş ve diplomatik ilişkiler bu dönemde oldukça yoğun olmuştur (Horowitz, 2011).

Özellikle Bakü'nün petrol zenginliği, Osmanlı'dan gelen mühendisler ve uzmanlar için cazip bir çalışma alanı oluşturmuş, bu durum iki ülke arasındaki teknik ve bilimsel işbirliklerini pekiştirmiştir. Bu tarihi bağlar, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte yeniden güçlenmeye başlamış ve iki ülke arasındaki ilişkiler modern dönemde yeni bir ivme kazanmıştır. Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte, Azerbaycan bağımsızlığını kazandı ve bu yeni dönemde Türkiye, Azerbaycan'ın bağımsızlık mücadelesini destekleyerek iki ülke arasındaki ilişkileri yeniden yapılandırma sürecine girdi. 1990'ların başında Türkiye, Azerbaycan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülkelerden biri oldu ve iki ülke arasında diplomatik ilişkiler yeniden kuruldu. Bu dönemde, özellikle enerji ve stratejik işbirlikleri ön plana çıkmış, Türkiye'nin Azerbaycan'a sağladığı ekonomik ve askeri destekler iki ülkenin yakınlaşmasını sağlamıştır. 1992 yılında kurulan Türkiye-Azerbaycan İş Konseyi gibi yapılar, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin resmi çerçevesini oluşturmuş ve ticaretin artırılmasına yönelik ilk adımlar atılmıştır (Pietrykowski, 1999).

Bu dönemde atılan adımlar, iki ülkenin ortak çalışma alanlarının ve stratejik işbirliklerinin temelini atmıştır. 1990'ların sonlarına gelindiğinde, enerji alanındaki işbirlikleri iki ülke arasındaki ilişkilerin en önemli gündem maddelerinden biri haline gelmiştir. Azerbaycan'ın petrol ve doğalgaz zenginlikleri, Türkiye'nin enerji

ihtiyacını karşılamada stratejik bir öneme sahip olmuştur. Bu süreçte, Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) Boru Hattı Projesi gibi büyük ölçekli projeler, iki ülke arasındaki işbirliğini pekiştirmiş ve bölgesel enerji güvenliği açısından kritik bir rol oynamıştır. Bu projeler, sadece enerji sektöründe değil, aynı zamanda ekonomik, siyasi ve stratejik işbirliklerinin gelişmesinde de önemli bir kilometre taşı olmuştur. Türkiye, Azerbaycan'ın enerji stratejisinin vazgeçilmez bir parçası olarak konumlanmış ve bu durum iki ülkenin ilişkilerinin daha da güçlenmesine zemin hazırlamıştır. Bu dönemde yapılan işbirlikleri, iki ülkenin uluslararası alanda daha etkin bir şekilde temsil edilmesini sağlamış ve bölgesel işbirliklerinin artırılmasına katkı sunmuştur. 2000'li yıllarda, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ilişkiler daha da derinleşmiş ve çok yönlü işbirlikleri geliştirilmiştir. Bu dönemde, savunma sanayii, eğitim, kültürel etkinlikler ve bilimsel araştırmalar gibi birçok alanda ortak projeler hayata geçirilmiştir. Türkiye, Azerbaycan'ın bağımsızlığını kazandığı günden itibaren, eğitim ve kültür alanında birçok ortak programa imza atmış, özellikle üniversiteler arası işbirlikleri ve öğrenci değişim programları iki ülke halkları arasındaki kültürel bağı güçlendirmiştir (Orel vd., 2022).

2009 yılında kurulan Türkiye-Azerbaycan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi, bu işbirliklerinin kurumsal bir çerçeveye oturtulmasını sağlamış ve iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da derinleşmesine katkıda bulunmuştur. Aynı zamanda, bölgesel güvenlik, ekonomik işbirliği ve enerji projeleri gibi konularda ortak politikalar geliştirilmiş ve bu politikalar uluslararası alanda iki ülkenin elini güçlendirmiştir. Son yıllarda, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki işbirlikleri daha da çeşitlenmiş ve derinleşmiştir. Kültürel, bilimsel ve teknolojik işbirliklerinin yanı sıra, sağlık, tarım ve eğitim gibi alanlarda da birçok ortak proje hayata geçirilmiştir. Türkiye'nin Azerbaycan'da açtığı kültürel merkezler ve bilimsel araştırma projeleri, iki ülkenin halkları arasındaki bağları daha da kuvvetlendirmiştir. Ayrıca, iki ülke arasında düzenlenen ortak kültürel etkinlikler, festivaller ve bilimsel seminerler, Türkiye ve Azerbaycan'ın kültürel zenginliklerini daha geniş kitlelere tanıtmaya fırsatı sunmuştur. Bu dönemde, enerji alanındaki işbirliklerinin yanı sıra, savunma sanayii, lojistik, tarım ve teknoloji gibi stratejik alanlarda da birçok ortak projeye imza atılmış ve bu projeler iki ülkenin kalkınma hedeflerine önemli katkılar sağlamıştır. Türkiye ve Azerbaycan arasındaki bu güçlü işbirliği, her iki ülkenin de küresel

düzeyde daha etkin bir aktör olarak konumlanmasını sağlamış ve bölgesel istikrarın güçlenmesine önemli katkılar sunmuştur (Howell, 2022).

2.1.1. Tarım Toplumundan Sanayi Toplumuna Çalışma Alanlarının Değişimi

Tarım toplumu, insanlık tarihinin büyük bir kısmını kapsayan bir dönemi ifade eder. Bu dönemde, ekonominin temel dayanağı tarımsal üretimdir. İnsanlar, büyük ölçüde tarım faaliyetleri ve hayvancılıkla geçimlerini sağlamışlardır. Tarım toplumları, yerleşik hayata geçişle birlikte oluşmuş ve bu yerleşik yaşam, sosyal yapının da temelini oluşturmuştur. Tarım toplumlarında aile, üretim ve tüketim birimi olarak önemli bir rol oynamış, sosyal yapı genellikle geniş aileler üzerine kurulmuştur. Bu toplumlarda toprak mülkiyeti ve su kaynakları gibi doğal kaynaklar, toplumsal ve ekonomik ilişkilerin merkezinde yer almıştır. Tarımsal üretim, mevsimlere ve doğa koşullarına bağlı olarak gerçekleştirildiğinden, doğayla uyum içinde yaşama zorunluluğu, tarım toplumlarının temel karakteristiklerinden biri olmuştur (Howell, 2022).

Sanayi toplumuna geçiş, 18. yüzyılın sonlarında İngiltere'de başlayan Sanayi Devrimi ile hız kazanmıştır. Sanayi Devrimi, üretim süreçlerinde makineleşme ve teknolojik yeniliklerin kullanılmasını ifade eder. Bu dönemde buhar gücü, demiryolları ve fabrikalar, üretim biçimlerini köklü bir şekilde değiştirmiştir. Tarım toplumlarında el emeği ile yapılan üretim, sanayi toplumlarında makine gücüyle yapılmaya başlanmış, bu durum üretkenliği ve ekonomik verimliliği önemli ölçüde artırmıştır. Sanayi toplumunda, tarımsal üretimden sanayi üretimine geçiş, toplumsal yapıyı da derinden etkilemiştir. Kırsal alanlardan kentlere göçler hızlanmış, yeni iş imkanları ve yaşam koşulları arayışı, nüfusun şehir merkezlerinde yoğunlaşmasına yol açmıştır. Bu süreç, sosyal yapı ve işgücü piyasasında önemli değişikliklere neden olmuştur (Kaufmann-Buhler, 2021).

Sanayi toplumuna geçiş, sadece ekonomik yapıyı değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel yapıyı da derinden etkilemiştir. Sanayi toplumlarında, üretim süreçlerinin merkezinde fabrikalar ve büyük işletmeler yer alırken, iş gücünün önemli bir kısmı sanayi sektöründe istihdam edilmeye başlanmıştır. Bu dönemde işçi sınıfı, sanayi toplumlarının temel sosyal gruplarından biri haline gelmiş ve işçi hakları, çalışma koşulları gibi konular toplumsal gündemin önemli maddeleri arasında yer almıştır. Ayrıca, sanayi toplumları, eğitim, sağlık ve ulaşım gibi alanlarda da büyük

dönüşümler yaşamış, bu alanlardaki gelişmeler, toplumların genel refah düzeyini artırmıştır. Sanayi toplumlarının en belirgin özelliklerinden biri de bilim ve teknolojiadaki hızlı ilerlemeler olmuştur. Bu ilerlemeler, sadece üretim süreçlerini değil, günlük yaşamı ve sosyal ilişkileri de derinden etkilemiştir. Tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş, ekonomik kalkınma ve sosyal refah açısından önemli avantajlar sağlasa da, beraberinde çeşitli zorluklar ve sorunlar da getirmiştir. Sanayileşme sürecinde, doğal kaynakların yoğun bir şekilde kullanılması ve çevresel tahribat, ekolojik dengelerin bozulmasına yol açmıştır. Ayrıca, kentleşme süreciyle birlikte ortaya çıkan nüfus yoğunluğu, altyapı yetersizlikleri ve sosyal sorunlar, sanayi toplumlarının karşı karşıya kaldığı önemli meydan okumalardan bazılarıdır. İşçi sınıfının karşı karşıya kaldığı zorlu çalışma koşulları, düşük ücretler ve sosyal güvencesizlik gibi sorunlar, işçi hareketlerinin ve sendikal faaliyetlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Kojo & Nenonen, 2014).

Sanayi toplumlarının bu sorunlarla başa çıkma çabaları, sosyal politikaların geliştirilmesi ve işçi haklarının korunması açısından önemli adımlar atılmasını sağlamıştır. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş süreci, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hız kazanmış ve günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin merkezde olduğu yeni bir toplumsal yapı ortaya çıkmıştır. Bilgi toplumlarında, ekonomik faaliyetlerin merkezinde bilgi ve teknoloji yer alırken, bilgiye dayalı sektörler ön plana çıkmaktadır. Bu süreç, sanayi toplumlarının yapısal dönüşümünü de beraberinde getirmiştir. Bilgi toplumlarında, eğitim, bilgiye erişim ve yenilikçilik, ekonomik ve sosyal kalkınmanın temel unsurları haline gelmiştir. Sanayi toplumlarının üretim ve işgücü yapısındaki dönüşümler, bilgi toplumunda dijitalleşme ve otomasyon süreçleriyle daha da hızlanmış, bu durum yeni mesleklerin ve iş modellerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bilgi toplumu, aynı zamanda küreselleşme sürecinin de hızlanmasını sağlamış, dünya genelinde ekonomik ve sosyal ağların daha da genişlemesine katkıda bulunmuştur. Özetle, tarım toplumundan sanayi toplumuna ve oradan da bilgi toplumuna geçiş süreci, insanlık tarihinin en önemli yapısal dönüşümlerinden birini ifade eder. Bu dönüşüm, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda köklü değişiklikler getirirken, toplumların yaşam biçimlerini ve üretim süreçlerini de derinden etkilemiştir. Her bir geçiş dönemi, beraberinde hem fırsatlar hem de zorluklar getirmiş, toplumlar bu fırsatları değerlendirme ve zorluklarla başa çıkma sürecinde çeşitli stratejiler geliştirmişlerdir.

Bu stratejiler, bugünün gelişmiş toplumlarının temellerini oluşturmuş ve gelecekteki toplumsal gelişmelerin de yönünü belirlemiştir (Kingma, 2019).

2.1.2. Sanayi Devrimi ve Sonrası Çalışma Alanlarının Değişimi

Sanayi Devrimi, 18. yüzyılın sonlarında İngiltere'de başlayan ve daha sonra dünya geneline yayılan büyük bir ekonomik ve toplumsal dönüşüm sürecini ifade eder. Bu dönemde buhar gücü, makineleşme ve yeni üretim teknikleri, geleneksel tarım ve el sanatları ekonomisinden sanayiye dayalı bir ekonomik modele geçişi sağlamıştır. Sanayi Devrimi'nin temel özelliklerinden biri, üretim süreçlerinin fabrikalarda yoğunlaşması ve el emeği yerine makinelerin kullanılmasıdır. Bu durum, üretkenliğin ve ekonomik verimliliğin dramatik bir şekilde artmasına yol açmıştır. Özellikle tekstil, demir-çelik ve kömür madenciliği gibi sektörlerde yaşanan bu dönüşüm, İngiltere'nin ekonomik ve politik gücünü artırmış ve diğer Avrupa ülkeleri ile Amerika Birleşik Devletleri gibi bölgelere örnek teşkil etmiştir. Sanayi Devrimi, toplumsal yapıyı da köklü bir şekilde değiştirmiştir (Kingma, 2019).

Kırsal alanlardan kentlere doğru büyük bir göç dalgası başlamış ve bu süreç, şehirlerin hızlı bir şekilde büyümesine neden olmuştur. Kentleşme, yeni sosyal sınıfların ortaya çıkmasını sağlamış ve işçi sınıfı ile sanayi burjuvazisi gibi yeni toplumsal gruplar belirgin hale gelmiştir. Fabrikalarda çalışan işçiler, uzun çalışma saatleri ve zorlu çalışma koşulları altında emek harcamış, bu durum işçi hakları ve sendikal hareketlerin doğmasına zemin hazırlamıştır. Ayrıca, kentlerdeki hızlı nüfus artışı, barınma, sağlık ve altyapı sorunlarını da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar, sanayi toplumlarının karşılaştığı ilk büyük sosyal meseleler arasında yer almış ve toplumsal reform hareketlerinin doğmasına neden olmuştur. Sanayi Devrimi'nin ekonomik etkileri de büyük olmuştur. Üretim kapasitesinin artması, mal ve hizmetlerin daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamış, bu durum tüketim kültürünün yaygınlaşmasına yol açmıştır. Ayrıca, uluslararası ticaret ve sermaye hareketleri hız kazanmış, dünya ekonomisi daha bütünleşik bir yapıya bürünmüştür. Sanayi Devrimi, aynı zamanda yeni teknolojilerin ve yeniliklerin hızla benimsenmesini teşvik etmiş, bu da bilim ve teknoloji alanındaki ilerlemeleri hızlandırmıştır. Buhar makinelerinden demiryollarına, telgraflardan elektriğe kadar birçok yenilik, Sanayi Devrimi'nin itici gücü olmuştur. Bu teknolojik ilerlemeler, sadece üretim süreçlerini değil, günlük yaşamı ve sosyal ilişkileri de derinden etkilemiştir. Sanayi Devrimi

sonrası dönemde, dünya genelinde sanayileşme süreci hızla yayılmış ve diğer ülkeler de sanayi toplumuna geçiş yapmaya başlamıştır. Bu süreç, özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısında ve 20. yüzyılın başlarında hızlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Fransa ve Japonya gibi ülkeler, hızla sanayileşmiş ve bu ülkeler, dünya ekonomisinin yeni güç merkezleri haline gelmiştir (Leder vd., 2016).

Sanayileşme, aynı zamanda askeri gücün de önemli bir unsuru haline gelmiş ve sanayi toplumları, askeri teknoloji ve savaş sanayii alanında da büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Bu durum, dünya genelinde güç dengelerini değiştirmiş ve yeni bir uluslararası düzenin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Sanayi Devrimi'nin uzun vadeli etkileri, 20. yüzyıl boyunca ve günümüze kadar devam etmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında, sanayileşme süreci, hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile yeni bir boyut kazanmıştır. Bu dönemde, sanayi toplumu, bilgi toplumu ve dijital ekonomiye doğru evrilmiştir. Bilgisayarlar, internet ve dijital teknolojiler, üretim süreçlerini ve iş modellerini yeniden şekillendirmiştir. Günümüzde, sanayi devriminin mirası olan makineleşme ve fabrikasyon üretim, dijital dönüşüm ve otomasyon ile birleşerek, endüstri 4.0 gibi kavramlarla ifade edilen yeni bir sanayi devrimi sürecine evrilmektedir. Bu süreç, sanayi devriminin toplumsal ve ekonomik etkilerinin ne kadar derin ve kalıcı olduğunu bir kez daha göstermektedir (Hill, Ferris, & Märtinson, 2003).

2.1.3. 20. Yüzyılda Çalışma Alanları

20. yüzyıl, çalışma alanlarında köklü değişimlerin ve dönüşümlerin yaşandığı bir dönem olmuştur. Sanayi Devrimi'nin etkilerinin devam ettiği bu yüzyılda, teknoloji ve bilimdeki hızlı ilerlemeler, işgücü piyasasında ve üretim süreçlerinde büyük değişikliklere yol açmıştır. Fabrikalarda seri üretim yöntemleri ve montaj hatları yaygınlaşmış, bu durum üretkenliği artırırken işgücünün niteliğini de değiştirmiştir. Bu dönemde, fiziksel emeğin yerini giderek daha fazla teknik bilgi ve beceri gerektiren işlere bırakması, mavi yakalı işçi sınıfından beyaz yakalı iş gücüne geçişi hızlandırmıştır. Ayrıca, iş güvenliği ve çalışma koşulları ile ilgili standartların belirlenmesi, işçi hakları ve sendikal hareketlerin güçlenmesi de bu dönemin önemli özelliklerindendir. Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı'nın ardından dünya ekonomisinde büyük değişimler yaşanmış ve savaş sonrası yeniden yapılanma süreçleri, sanayi ve teknolojinin gelişimini hızlandırmıştır. Bu dönemde özellikle

savunma sanayi, otomotiv, elektronik ve kimya endüstrilerinde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa ülkelerinde ekonomik büyüme hızlanmış, bu da işgücü piyasasında yeni iş alanlarının ve mesleklerin ortaya çıkmasını sağlamıştır (Orel, 2014).

Kadınların işgücü piyasasına katılımı artmış, bu durum toplumsal cinsiyet rollerinde ve iş dünyasındaki cinsiyet dağılımında önemli değişimlere yol açmıştır. 20. yüzyılda, çalışma alanlarının çeşitlenmesi ve uzmanlık gerektiren işlerin artması, eğitim sistemlerinde de köklü değişikliklere neden olmuştur. Üniversiteler ve teknik okullar, sanayi ve teknoloji alanında ihtiyaç duyulan nitelikli iş gücünü yetiştirmek için müfredatlarını genişletmiş ve modernize etmiştir. Bu dönemde mühendislik, bilgisayar bilimi, biyoteknoloji ve işletme gibi alanlarda uzmanlaşma önem kazanmış, bu da ekonomik kalkınmanın ve rekabetin temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Ayrıca, işgücü piyasasında yaşanan bu dönüşümler, yaşam boyu öğrenme ve mesleki eğitim programlarının yaygınlaşmasını da beraberinde getirmiştir. Eğitim ve meslek arasındaki bağların güçlenmesi, bireylerin kariyer gelişimlerini desteklemiş ve iş piyasasının ihtiyaçlarına daha hızlı adapte olabilmelerini sağlamıştır. Bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki devrim niteliğindeki gelişmeler, 20. yüzyılın sonlarına doğru iş yapma biçimlerinde köklü değişiklikler yaratmıştır. Bilgisayarların ve internetin yaygınlaşması, bilgiye erişimi kolaylaştırmış ve iş süreçlerinin dijitalleşmesini hızlandırmıştır. Bu süreç, yeni çalışma alanlarının ve mesleklerin doğmasına yol açmıştır (Özbozkurt & Ay, 2019).

Yazılım geliştirme, bilgi teknolojileri, dijital pazarlama ve veri analizi gibi alanlar, modern ekonominin temel taşları haline gelmiştir. Ayrıca, uzaktan çalışma ve esnek çalışma saatleri gibi yeni iş modelleri, iş dünyasında yaygınlaşmış ve çalışanların iş-yaşam dengesi üzerindeki etkilerini derinden hissettirmiştir. Bu dönemde, iş yerlerinin fiziksel sınırlarının ortadan kalkması, küresel iş gücü piyasasında rekabetin artmasına ve sınır ötesi işbirliklerinin gelişmesine olanak tanımıştır. 20. yüzyılda çalışma alanlarındaki bu dönüşümler, sosyal ve ekonomik yapılar üzerinde de derin etkiler yaratmıştır. İş gücü piyasasında yaşanan değişimler, gelir dağılımını ve sosyal sınıf yapılarını yeniden şekillendirmiştir. Özellikle bilgi ve teknolojiye dayalı sektörlerde çalışanların gelirleri artarken, geleneksel sanayi işçileri ve düşük vasıflı işlerde çalışanlar arasındaki gelir farkları büyümüştür. Bu durum, ekonomik eşitsizliklerin ve sosyal adaletsizliklerin daha belirgin hale gelmesine yol açmıştır.

Aynı zamanda, iş güvencesi ve sosyal güvenlik sistemlerinde de değişiklikler yaşanmış, refah devleti uygulamaları ve işsizlik sigortası gibi mekanizmalar, işgücü piyasasında yaşanan dalgalanmaların etkilerini hafifletmek için geliştirilmiştir. Özetle, 20. yüzyıl, çalışma alanlarının derinlemesine dönüştüğü, teknolojik ilerlemeler ve ekonomik değişimlerin iş dünyasını yeniden şekillendirdiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde yaşanan köklü değişiklikler, sadece işgücü piyasasını değil, aynı zamanda toplumsal yapıları, eğitim sistemlerini ve sosyal politikaları da etkilemiştir. 20. yüzyılın sonlarına doğru bilgi ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemeler, iş yapma biçimlerinde yeni bir devrimi tetiklemiş ve bu süreç, günümüzde de devam etmektedir. Gelecekte de işgücü piyasasındaki bu dönüşümlerin, teknolojik yenilikler ve küresel dinamiklerle şekillenmeye devam edeceği öngörülmektedir (Bouncken & Reuschl, 2018).

2.1.4. 21. Yüzyılda Dijitalleşme ve Uzaktan Çalışma

21. yüzyıl, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemelerle birlikte dijitalleşmenin ve uzaktan çalışmanın önemli birer unsuru haline gelmiştir. Dijitalleşme, bilgisayarlar, internet, mobil cihazlar ve diğer dijital teknolojilerin yaygınlaşmasıyla iş süreçlerinin ve iletişimin dijital platformlara taşınması sürecidir. Bu süreç, iş dünyasında büyük değişimlere yol açmış, iş modellerini, çalışma biçimlerini ve iş gücü yönetimini derinden etkilemiştir. Özellikle büyük veri analizi, yapay zekâ ve otomasyon gibi teknolojiler, iş süreçlerini daha verimli hale getirmiş ve yeni iş alanlarının oluşmasını sağlamıştır. Uzaktan çalışma ise, dijitalleşmenin bir sonucu olarak ortaya çıkan ve özellikle son yıllarda önemli ölçüde yaygınlaşan bir çalışma modelidir. İnternetin ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi, çalışanların fiziksel iş yerine bağlı kalmaksızın, evden veya uzaktan erişim sağladıkları diğer yerlerden çalışabilmelerini mümkün kılmıştır. Bu model, özellikle bilgi işçileri, yazılım geliştiricileri, pazarlama uzmanları ve diğer beyaz yakalı çalışanlar için önemli bir esneklik sağlamıştır. Ayrıca, pandemi gibi küresel olaylar, uzaktan çalışmanın daha da yaygınlaşmasına neden olmuş ve birçok işveren tarafından kalıcı bir çalışma modeli olarak kabul edilmiştir. Dijitalleşme ve uzaktan çalışma, iş gücü piyasasında önemli değişimlere neden olmuştur. Geleneksel ofis ortamlarının yerini daha esnek ve dağıtık çalışma modelleri almış, işverenler ve çalışanlar arasındaki ilişkilerde yeni dinamikler oluşmuştur (Pietrykowski, 1999).

Uzaktan çalışma, işe alım süreçlerini değiştirmiş ve şirketler için daha geniş bir yetenek havuzuna erişim imkanı sağlamıştır. Ayrıca, iş-yaşam dengesi ve çalışan memnuniyeti üzerinde olumlu etkileri olduğu bilinmektedir. Ancak, uzaktan çalışmanın getirdiği bazı zorluklar da bulunmaktadır; bu zorluklar arasında iletişim eksiklikleri, işbirliği ve ekip ruhu oluşturma zorlukları, teknolojik altyapı gereksinimleri ve iş güvenliği gibi konular yer almaktadır. Teknolojik ilerlemeler ve dijitalleşme, iş dünyasında sürekli bir değişim ve dönüşüm sürecinin de habercisi olmuştur. Yapay zeka, robotik süreç otomasyonu ve diğer ileri teknolojiler, gelecekte iş gücü piyasasını daha da dönüştürecek ve yeni iş modellerinin ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bu süreç, işgücü eğitimi ve yetkinlik geliştirme alanlarında da yenilikçi yaklaşımların benimsenmesini gerektirecektir. Ayrıca, veri gizliliği ve güvenliği gibi konular da dijitalleşme sürecinde dikkate alınması gereken önemli unsurlardır. 21. yüzyılın başından itibaren hızla yaygınlaşan dijitalleşme ve uzaktan çalışma, iş dünyasında ve iş gücü piyasasında köklü değişimlere yol açmıştır. Bu değişimler, teknolojik ilerlemelerin iş yapma biçimlerine ve çalışma kültürüne etkilerini göstermektedir. Gelecekte, bu trendlerin daha da derinleşmesi ve yaygınlaşması beklenirken, bu süreçlerin yönetimi ve insan odaklı yaklaşımların benimsenmesi iş dünyası için kritik öneme sahiptir (Cabral & van Winden, 2022).

2.1.5 GİG Ekonomisi Kavramı

Gig kavramı, ABD’de eğlence mekanları çalışanlarına, caz sanatçılarına yönelik geliştirilmiş kavramdır. Gig çalışanları mekan veya mekanda parti düzenleyen kişiler/organizasyonlar tarafından belirli süreliğine istihdam edilen sanatçılar olarak bilinmektedir (Woodcock & Graham, p. 11).

Platform ekonomisi, paylaşım ekonomisi, talep ekonomisi gibi tabirler de Gig ekonomisi için kullanılmaktadır. İsteğe bağlı olarak belirlenen süre zarfında istihdam edilen kişiler ulusal veya uluslararası işlerde çalışmaktadırlar. Hizmetliler için gig çalışanı; hizmet için ise gig işi gibi tabirler kullanılmaktadır. Hizmetliler gig işlerine uzaktan çalışma olanakları sunan platformlar sayesinde ulaşabilmektedirler. Gig ekonomisi dahilinde dijital platform içerikli işlere yönelmek serbest çalışanlar ve serbest çalışan talep eden firmalar için cazip görülmektedir. Şirketler bünyesine tam zamanlı çalışan almadığı için aylık standart maaş, prim, şirket içi elektrik-internet gibi giderler bakımından avantaj sağlamaktadırlar. Bu sayede belirtiler sabit

masrafları harcamadan istedikleri yerden çalışan çalıştırabilmektedirler. Çalışan açısından gig işi birincil veya ikincil işi olmasından bağımsız olarak ek gelir kaynağıdır. Fakat bahsedilen süreçte çalışanlar özlük ve hukuki haklarının birçoğundan vazgeçmek zorunda kalır (Ertürk, 2022).

2011 senesinde Horowitz'in, yayımlanmış olduğu 'Günümüzün Endüstri Devrimi Uzaktan Çalışma Dalgasıdır' isimli yazısında gig ekonomisinin yükselişinden ve öneminden bahsetmektedir. Horowitz adigeçen yazısında, tarım ekonomisinden sanayi ekonomisine geçiş yapılan hemen hemen 100 yıllık bir süreçte iş gücünde bu kadar önemli bir değişim olmadığını savunmaktadır. Horowitz, çalışanların alışılmış işyerlerini terk etmekte ve kendi başlarına profesyonel yaşam tarzını bir araya getirmeyi tercih etmekte olduğunu öne sürmektedir. 2005 yılı itibariyle, iş gücünün üçte birinin gig ekonomisine katıldığını ve bu rakamın sadece son altı senede arttığını belirtmektedir (Horowitz, 2011).

2.1.6 Üçüncü Mekan Yaklaşımı

Üçüncü mekan yaklaşımı, çalışma modellerindeki değişimlerin ve bireylerin bağımsız çalışma eğilimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Geleneksel ofis ortamlarından ve evden çalışmanın getirdiği sınırların ötesine geçen bu yaklaşım, iş yapış şekillerinde daha esnek ve özerk bir yapı sunmaktadır. İlk mekan ev, ikinci mekan ise ofis olarak tanımlanırken, üçüncü mekan kavramı insanların gayri resmi olarak buluşabileceği, rahatça çalışabileceği, tartışabileceği, ve internete erişim sağlayabileceği özgür çalışma alanlarını ifade eder (Jacobse, 2023).

Bu mekanlar, bireylerin evde veya ofiste karşılaşılabileceği dikkat dağınıklığı ve verimsizlik gibi sorunlara çözüm sunar. Özellikle bağımsız çalışmanın getirdiği motivasyon ve verimlilik kaybını azaltmak amacıyla, çalışanlar kütüphaneler, kafeler veya özel olarak tasarlanmış ortak çalışma alanlarına yönelmektedir (Howell, 2022). Üçüncü mekanlar, hem sosyal etkileşimi artırarak hem de bireylere çalışma özgürlüğü sunarak profesyonel ve kişisel yaşam arasındaki dengeyi kurmaya yardımcı olmaktadır.

Üçüncü mekanlarda çalışan bireyler genellikle iletişim ve sosyalleşmede yetenekli, yaratıcı ve güçlü bir iletişim ağına sahip olma zorunluluğu hissederler. Bu mekanlar, çalışanların sosyal bağlantılarını güçlendirdiği gibi, işbirliği içinde çalışma kültürünü de desteklemektedir (Tomaz, Moriset, & Teller, 2022). Özellikle kahve dükkanları

gibi mekanlarda çalışma, bilgisayar ve taşınabilir cihazlar sayesinde günümüzde daha yaygın hale gelmiştir. Ancak, bu tür mekanlar genellikle Z kuşağı tarafından çalışma alanı olarak tercih edilmemekte ve daha farklı, sessiz, dijital olarak donatılmış mekanlar talep edilmektedir (Bouncken & Reuschl, 2018).

2.2. Ortak Çalışma Alanları Kavramı

Ortak çalışma alanları, günümüz iş dünyasında giderek daha popüler hale gelen bir çalışma modelidir. Bu alanlar, genellikle farklı şirketler veya bağımsız çalışanlar tarafından paylaşılan fiziksel mekanları ifade eder. Teknolojinin ve esnek çalışma modellerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, geleneksel ofis ortamlarından farklı olarak ortak çalışma alanları, işbirliği, inovasyon ve verimliliği teşvik eden ortamlar olarak değerlendirilir. Ortak çalışma alanları, genellikle büyük şehirlerde ve iş merkezlerinde bulunan modern tesislerdir. Bu tesisler genellikle esnek kiralama modelleri sunar ve kiracılara gereksinimlerine göre değişen büyüklükte ofis alanları sağlar. Ayrıca, ortak kullanım alanları, toplantı odaları, lounge alanları, mutfak ve kafe gibi sosyal alanlar da sunarak çalışanların etkileşimini artırır ve işbirliği ortamı yaratır. Ortak çalışma alanları, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için maliyet etkin bir çözüm sunar. Bu işletmeler, kendi başlarına bir ofis kiralamak yerine, paylaşımlı bir alanda ihtiyaç duydukları ofis altyapısını bulabilirler (Yigitcanlar & Inkinen, 2019).

Ayrıca, bağımsız çalışanlar ve serbest meslek sahipleri için de benzer avantajlar söz konusudur; bu bireyler, evden çalışmanın getirdiği izolasyonu ortadan kaldırarak, bir topluluk içinde çalışma imkanına sahip olurlar. Ortak çalışma alanları aynı zamanda işbirliği ve ağ oluşturma fırsatları sağlar. Farklı sektörlerden ve disiplinlerden gelen kişilerin aynı çatı altında çalışması, fikir alışverişi ve ortak projelerin geliştirilmesine olanak tanır. Bu ortamlar, genellikle etkinlikler, seminerler ve sosyal aktiviteler düzenleyerek üyeler arasındaki ilişkileri güçlendirir ve profesyonel gelişimi teşvik eder. Teknolojinin ilerlemesi ve mobil iş gücünün artışıyla birlikte, uzaktan çalışma ve esnek çalışma modelleri daha yaygın hale gelmiştir. Bu trend, ortak çalışma alanlarının da popüleritesini artırmıştır. Özellikle büyük şehirlerde yaşayan iş gücü, trafik ve uzun işe gitme sürelerinden kaçınarak daha yakın ve erişilebilir bir ortamda çalışma imkanı bulmak ister. Bu nedenle, ortak çalışma alanları, hem bireylerin hem de şirketlerin ihtiyaçlarına uygun esnek ve çevresel olarak sürdürülebilir çözümler

sunar. Ortak çalışma alanları, modern iş dünyasının dinamiklerine uygun olarak gelişen ve evrim geçiren bir çalışma modelidir. İşletmelerin ve bireylerin değişen iş ihtiyaçlarına cevap verirken, işbirliği, inovasyon ve topluluk odaklı yaklaşımları teşvik eder. Gelecekte, teknoloji ve iş dünyasındaki gelişmelerle birlikte ortak çalışma alanlarının önemi ve yaygınlığı artmaya devam edecektir (Bianchi, Casnici, & Squazzoni, 2018).

2.2.1. Ortak Çalışma Alanlarının Tanım ve Özellikleri

Öncelikle, 'ortak çalışma alanları' kavramını tanımlayarak başlayalım. Ortak çalışma alanları, farklı şirketlerin veya bireylerin aynı fiziksel mekanı paylaşarak çalıştığı ve genellikle modern ofis altyapısı ile donatılmış olan yerlerdir. Bu alanlar, esnek çalışma modelleri ve teknolojinin ilerlemesiyle birlikte giderek daha popüler hale gelmiştir. Geleneksel ofis ortamlarının aksine, ortak çalışma alanları, genellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler, bağımsız profesyoneller, serbest meslek sahipleri ve hatta büyük şirketler tarafından kullanılan esnek çalışma çözümleri sunar. Ayrıca, bu alanlar genellikle toplantı odaları, lounge alanları, ortak mutfak ve kafe gibi sosyal alanlar da içerebilir, böylece çalışanlar arasında etkileşimi teşvik eder ve işbirliği ortamı yaratır. Türkiye ve Azerbaycan'ı karşılaştırdığımızda, ortak çalışma alanlarının benimsenme düzeyi ve özellikleri arasında farklılıklar gözlemlenebilir. Türkiye'de, büyük şehirlerde ortak çalışma alanları oldukça yaygındır ve giderek artan bir talep görmektedir. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük metropollerde birçok ortak çalışma alanı bulunmaktadır. Bu alanlar, genellikle modern altyapıya sahip, geniş bir yelpazede hizmet sunan ve iş dünyasının dinamiklerine uygun olarak tasarlanmış tesislerdir (Yücel, Kılıç, & Taşdemir, 2019).

Türkiye'de bu tür alanların yaygınlaşmasında, iş gücünün mobilitesinin artması, şehirleşme süreçleri ve teknolojinin hızla benimsenmesi gibi faktörler etkili olmuştur. Azerbaycan'da ise ortak çalışma alanları, Türkiye'ye kıyasla daha yeni bir olgu olarak ortaya çıkmıştır. Başkent Bakü'de bazı ortak çalışma alanları bulunmakla birlikte, bu alanların sayısı ve çeşitliliği Türkiye'deki kadar gelişmiş değildir. Azerbaycan'da ekonomik yapının farklılıkları, iş dünyasının yapısal özellikleri ve teknoloji benimseme hızı, ortak çalışma alanlarının yaygınlaşmasını sınırlayan faktörler arasında yer almaktadır. Ancak, son yıllarda teknoloji ve girişimcilik ekosistemindeki büyüme ile birlikte, ortak çalışma alanlarına olan ilginin arttığı

gözlemlenmektedir. Her iki ülkede de ortak çalışma alanları, iş dünyasındaki esneklik ve verimliliği artırma ihtiyacına cevap veren önemli birer iş modeli olarak kabul edilmektedir. Bu alanlar, işletmeler ve bireyler için maliyet etkin çözümler sunarken, aynı zamanda işbirliği ve ağ oluşturma imkanları da sağlar. Türkiye'de ortak çalışma alanlarının daha yaygın olması, iş dünyasının dinamizmi ve ekonomik büyümesiyle uyumlu bir şekilde gelişmiştir. Azerbaycan'da ise bu alanların daha yeni ve gelişmekte olduğu göz önüne alındığında, gelecekteki potansiyelleri ve büyüme fırsatları daha belirgin hale gelmektedir. Türkiye ve Azerbaycan'da ortak çalışma alanları kavramı, her iki ülkenin iş dünyası ve ekonomik koşullarına göre farklılık göstermektedir. Ancak, her iki ülkede de bu alanların iş dünyasına sunduğu esneklik, verimlilik ve işbirliği olanakları, günümüz iş yapma biçimlerine uyum sağlama konusunda önemli birer araç olarak değerlendirilmektedir (Leder vd., 2016).

2.2.2. Ortak Çalışma Alanlarının İlk Kullanımları

Ortak çalışma alanları, günümüzde iş dünyasının dinamiklerinde önemli bir yer edinmiş olsa da, tarihsel gelişimleri oldukça yeni bir fenomen olarak değerlendirilebilir. Bu alanlar, özellikle son yıllarda teknolojik ilerlemelerin ve iş yaşamında esneklik arayışlarının artmasıyla birlikte hızla yaygınlaşmıştır. Türkiye ve Azerbaycan gibi Türk dünyası ülkelerinde ortak çalışma alanlarının tarihsel kökenlerini ve gelişim süreçlerini incelediğimizde ise bazı benzerlikler ve farklılıklar gözlemlenebilir. Türkiye'de ortak çalışma alanları kavramı, 2000'li yılların başlarına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde, artan girişimcilik ruhu ve teknolojiye olan ilgi ile birlikte ortak çalışma alanları ortaya çıkmış ve hızla yaygınlaşmıştır. Bu dönemde özellikle teknoloji start-up'ları ve küçük ölçekli işletmeler için ortak çalışma alanları, maliyet-etkinlikleri ve esnek çalışma koşullarıyla tercih edilen bir seçenek olmuştur. Girişimcilik ekosisteminin gelişmesiyle birlikte, bu alanlar işbirliği ve yenilikçilik kültürünü desteklemiş ve yerel ekonomilere katkıda bulunmuştur. Azerbaycan'da ise ortak çalışma alanlarının yaygınlaşması daha yeni bir olgu olarak değerlendirilebilir. Ülkenin bağımsızlığını kazanmasından sonra ekonomik ve sosyal yapılanmanın hız kazanmasıyla birlikte, girişimcilik ve teknoloji odaklı işletmelerin ortaya çıkması ortak çalışma alanlarının ihtiyaç haline gelmesine yol açmıştır. Başkent Bakü, son yıllarda özellikle finans, teknoloji ve yenilik odaklı ortak çalışma alanlarının gelişimine tanık olmuştur. Ancak, Türkiye'ye kıyasla bu alanların sayısı ve çeşitliliği

daha sınırlı düzeydedir ve genellikle uluslararası standartlara ulaşma yolunda ilerlemektedir. Her iki ülkede de ortak çalışma alanlarının tarihsel gelişimi, ekonomik yapıların ve iş dünyasının evrimsel süreçleriyle sıkı bir şekilde bağlantılıdır. İş dünyasında esneklik ve verimliliğe olan ihtiyacın artması, bu alanların yaygınlaşmasını sağlamıştır. Türkiye'de büyük şehirlerdeki ortak çalışma alanları, genellikle uluslararası firmaların ve girişimcilerin dikkatini çeken modern altyapıya sahip tesisler olarak öne çıkmaktadır. Azerbaycan'da ise bu alanların gelişimi daha yeni olduğundan, uluslararası standartlara ulaşma ve yerel iş dünyasına entegrasyon süreci devam etmektedir. Özetle, Türkiye ve Azerbaycan'da ortak çalışma alanları kavramı, her iki ülkede de girişimcilik ruhu ve teknoloji odaklı ekonomik yapıların gelişimiyle birlikte önemli bir yer edinmiştir. Ancak, Türkiye'nin bu alandaki daha uzun geçmişi ve gelişmiş altyapısı, Azerbaycan'a kıyasla daha fazla çeşitlilik ve büyüme potansiyeli sunmaktadır. Gelecekte, her iki ülkede de ortak çalışma alanlarındaki bu büyüme eğiliminin sürmesi ve uluslararası iş dünyası ile daha entegre hale gelmesi beklenmektedir (Agarwal & Agarwal, 2017).

Tablo 1: Türkiye ve Azerbaycan'ın Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması

Kriterler	Türkiye	Azerbaycan
Ortak Çalışma Alanlarının Yaygınlaşması	2000'li yılların başlarında yaygınlaşmaya başlamıştır.	Daha yeni bir olgu olup, son yıllarda yaygınlaşmaya başlamıştır.
Gelişimin Temel Faktörleri	Girişimcilik ekosisteminin gelişmesi, teknoloji start-up'ları ve küçük ölçekli işletmelerin maliyet etkinliklerini artırma ihtiyacı.	Bağımsızlık sonrası ekonomik yapılanma, teknoloji ve girişimcilik odaklı işletmelerin ortaya çıkması.
Öne Çıkan Şehirler	İstanbul, Ankara, İzmir	Bakü
Kullanıcı Profili	Teknoloji start-up'ları, küçük işletmeler, girişimciler	Finans, teknoloji ve yenilik odaklı işletmeler
Altyapı ve Standartlar	Modern altyapıya sahip tesisler, uluslararası firmaların ve girişimcilerin dikkatini çeken alanlar	Gelişmekte olan altyapı, genellikle uluslararası standartlara ulaşma yolunda ilerlemektedir.
Çeşitlilik ve Büyüme	Daha fazla çeşitlilik ve	Çeşitlilik ve sayıca daha

Potansiyeli	büyüme potansiyeline sahip, uzun geçmişi ve gelişmiş altyapısı ile öne çıkmaktadır.	sınırlı olmakla birlikte, uluslararası standartlara ulaşma ve yerel iş dünyasına entegrasyon süreci devam etmektedir.
Gelecek Beklentisi	Ortak çalışma alanlarının uluslararası iş dünyası ile entegrasyonunun sürmesi ve büyüme eğiliminin devam etmesi beklenmektedir.	Ortak çalışma alanlarının büyüme eğiliminin sürmesi ve uluslararası iş dünyası ile daha entegre hale gelmesi beklenmektedir.

Kaynak: Agarwal, H., & Agarwal, R. 2017, s. 1062-1066.

2.2.3. Geleneksel Ofisler ile Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması

Geleneksel ofisler ile ortak çalışma alanlarını karşılaştırmak, çalışma kültüründeki değişim ve iş yapma biçimlerindeki dönüşümü anlamak açısından önemlidir. Geleneksel ofisler genellikle tek bir şirket veya kuruluşun belirli bir binada veya kampüste çalışanlarının bulunduğu mekanlar olarak tanımlanabilir. Bu ofisler genellikle sabit bir yapıda olup, çalışanların belirli saatler arasında bu mekanlarda bir araya gelerek çalışmalarını sürdürdükleri yerlerdir. Genellikle şirketin kendi işleyişine ve kültürüne göre tasarlanan bu ofislerde, çalışanlar belirli departmanlara veya birimlere göre ayrılmış masalar veya kabinlerde çalışırlar. Ortak çalışma alanları ise daha esnek ve paylaşımlı bir çalışma ortamı sunar. Birden fazla şirket, bağımsız profesyoneller veya serbest meslek sahipleri tarafından kullanılabilen bu alanlar, genellikle modern altyapıya sahip ve çeşitli hizmetler sunan tesislerdir. Ortak çalışma alanlarında, çalışanlar genellikle kendi kişisel eşyalarını getirirler ve belirli bir masayı sürekli olarak kullanmak yerine, genellikle günü veya saatlere göre kiralanabilen alanlarda çalışırlar. Ayrıca, ortak çalışma alanları genellikle iş birliği ve ağ oluşturma için tasarlanmış toplantı odaları, sosyal alanlar, mutfak ve kafe gibi ortak kullanım alanları da içerebilir. Türkiye'de geleneksel ofislerin yaygınlığı, özellikle büyük şehirlerde ve sanayi bölgelerinde yoğunlaşmış durumdadır. Şirketler genellikle kendi özgün ihtiyaçlarına göre ofislerini tasarlar ve bu ofislerde belirli bir iş disiplini ve hiyerarşisi mevcuttur. Çalışanlar genellikle sabah saatlerinde ofise gelirler, belirli bir çalışma süresi içerisinde işlerini tamamlarlar ve akşam saatlerinde ofisi terk ederler. Bu model, uzun yıllardır iş dünyasının temel işleyiş biçimi olmuştur ve birçok şirket için standart kabul edilmiştir. Azerbaycan'da ise geleneksel

ofis kültürü, ülkenin ekonomik ve sosyal yapılanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Başkent Bakü gibi büyük şehirlerde geleneksel ofislerin yanı sıra, son yıllarda iş dünyasının dinamikleri ve teknolojiye olan ilginin artmasıyla birlikte modern ofis komplekslerine olan talep de artmıştır. Ancak, Azerbaycan'da da geleneksel ofis modelleri, şirketlerin ihtiyaçları ve kültürel yapıya bağlı olarak çeşitlilik gösterebilir. Ortak çalışma alanları ile geleneksel ofisler arasındaki ana farklardan biri de esneklik ve maliyet etkinliğidir. Ortak çalışma alanları, küçük ve orta ölçekli işletmeler, start-up'lar veya serbest meslek sahipleri için maliyet-etkin bir çözüm sunar. Ayrıca, bu alanlar genellikle iş birliği ve inovasyonu teşvik eder, farklı sektörlerden ve disiplinlerden gelen insanları bir araya getirerek yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlar. Geleneksel ofisler ise genellikle daha sabit ve hiyerarşik bir yapıya sahiptir ve şirket kültürü ve disiplinine daha fazla odaklanır. Türkiye ve Azerbaycan'da ortak çalışma alanları ile geleneksel ofisler arasındaki karşılaştırma, iş dünyasının dönüşen ihtiyaçları ve teknolojik ilerlemelerin yansımalarını göstermektedir. Her iki ülkede de bu alanların gelişimi, ekonomik yapı, iş dünyası kültürü ve teknolojik benimseme düzeyi gibi faktörlere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Gelecekte, bu alanların her iki ülkede de daha da yaygınlaşması ve gelişmesi beklenmektedir, ancak her birinin kendine özgü koşullarına uygun olarak şekillenmesi muhtemeldir (Wheatley, 2012).

Tablo 2: Geleneksel Ofisler ile Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması

Kriterler	Geleneksel Ofisler	Ortak Çalışma Alanları
Kullanıcı Profili	Genellikle tek bir şirketin çalışanları tarafından kullanılır.	Birden fazla şirket, bağımsız profesyoneller, serbest meslek sahipleri ve start-up'lar tarafından kullanılır.
Çalışma Ortamı	Sabit, belirli bir şirketin kültürüne ve işleyişine uygun olarak tasarlanmış, genellikle hiyerarşik bir yapı ile düzenlenmiş ofisler.	Esnek, paylaşımlı alanlar. Genellikle kişisel eşyalar getirilir ve sabit masa kullanımı yerine saatlik veya günlük kiralanabilen alanlar sunar.
Fiziksel Yapı	Belirli bir şirkete ait, genellikle sabit masalar, odalar, kabinler ve hiyerarşik düzenlemeler	Ortak kullanım alanları, toplantı odaları, sosyal alanlar, mutfak ve kafe gibi modern ve esnek

	içerir.	tesisler içerir.
Çalışma Zamanı	Belirli çalışma saatlerine bağlıdır, sabah başlayıp akşam sona erer.	Çalışma saatlerinde esneklik sağlar, genellikle kullanıcılar kendi zamanlarını belirler.
Esneklik	Sabit bir yapıya sahiptir ve esneklik düşüktür.	Esneklik yüksektir. Kullanıcılar farklı zamanlarda ve farklı alanlarda çalışabilirler.
Maliyet	Genellikle yüksek maliyetli, şirketin kira, elektrik, internet ve diğer işletme giderlerini karşılaması gerekir.	Maliyet-etkin, kullanıcılar saatlik veya günlük kiralama seçenekleri ile sadece kullandıkları hizmetler için ödeme yaparlar.
İşbirliği ve Ağ Kurma	Genellikle aynı şirkette çalışanlarla sınırlı bir işbirliği ve iletişim fırsatı sunar.	Farklı sektörlerden ve disiplinlerden profesyoneller bir araya gelerek işbirliği ve ağ kurma fırsatları yaratır.
Şirket Kültürü ve Hiyerarşi	Şirketin kendi kültürü ve hiyerarşisi hakimdir.	Bağımsız ve esnek bir yapı, hiyerarşi yoktur; bireysel çalışma ve işbirliği odaklıdır.
Türkiye'deki Durum	Büyük şehirlerde (İstanbul, Ankara, İzmir) yoğunlaşmıştır. Sabit çalışma düzeni ve hiyerarşik yapılar yaygındır.	Büyük şehirlerde teknoloji ve girişimcilik ekosistemi ile birlikte hızla yaygınlaşmıştır, özellikle küçük işletmeler ve start-up'lar için cazip bir seçenek olmuştur.
Azerbaycan'daki Durum	Geleneksel ofisler Bakü gibi büyük şehirlerde yaygındır. Ekonomik yapı ve kültürel yapı ile bağlantılı olarak çeşitlilik gösterebilir.	Daha yeni gelişen bir olgu, modern ofis kompleksleri son yıllarda artmaktadır. İş dünyası ve teknoloji odaklı işletmeler bu alanlara ilgi göstermektedir.
Gelecek Beklentisi	Geleneksel modelin varlığını sürdürmesi, ancak teknolojik gelişmelere ayak uydurmak için bazı	Ortak çalışma alanlarının büyüme eğiliminin sürmesi ve uluslararası iş dünyası ile daha entegre hale gelmesi

	değişikliklere ihtiyaç duyulması beklenmektedir.	beklenmektedir.
--	--	-----------------

Kaynak: Ortak Çalışma Alanı yöneticileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda çıkarılan demografik tablo.

2.3. Literatür Taraması

Ortak çalışma alanları, son yıllarda akademik ve endüstriyel araştırmacılar tarafından yoğun bir şekilde incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu araştırmalar, bu tür çalışma alanlarının iş dünyasındaki rolünü anlamak, etkilerini ölçmek ve gelecekteki potansiyellerini belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Yapılan araştırmalar, ortak çalışma alanlarının işbirliği ve inovasyonu teşvik ettiğini, esnek çalışma modellerine olanak sağladığını ve genç girişimcilerin büyüme süreçlerine destek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bu alanların maliyet-etkinlik, iş verimliliği ve çalışan memnuniyeti gibi faktörler üzerinde olumlu etkiler yarattığı da belirtilmektedir. Türkiye ve Azerbaycan gibi gelişmekte olan ülkelerde yapılan araştırmalar, bu alanların ekonomik büyümeye ve iş dünyasındaki dönüşümlere nasıl katkı sağlayabileceği konusunda önemli ipuçları sunmaktadır (Orel, M. 2021).

Türkiye'de ortak çalışma alanları, özellikle büyük şehirlerde hızla yaygınlaşmış ve çeşitlenmiştir. İstanbul, Ankara, İzmir gibi merkezlerde, farklı sektörlerden girişimciler, serbest meslek sahipleri ve küçük işletmeler için çeşitli seçenekler sunan bu alanlar, esnek çalışma modeli arayan profesyoneller için ideal bir çözüm sunmaktadır. Türkiye'deki ortak çalışma alanları genellikle modern altyapıya sahip, kolay erişilebilir ve geniş hizmet yelpazesi sunan tesislerdir. Bu alanlar, genç girişimcilerin ağ oluşturmalarını teşvik eder, işbirliği projeleri için uygun ortam sağlar ve uluslararası bağlantıları artırır. Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının yaygınlaşması, iş dünyasındaki esneklik ve mobilite taleplerinin yanı sıra, teknolojik altyapının gelişimiyle de doğrudan ilişkilidir (Babb, Curtis, & McLeod, 2021).

Azerbaycan'da ortak çalışma alanları, son yıllarda teknoloji ve girişimcilik odaklı projelerin artmasıyla birlikte dikkat çekmeye başlamıştır. Başkent Bakü'de, özellikle teknoloji start-up'ları ve uluslararası şirketlerin yerel ofisleri tarafından tercih edilen bu alanlar, modern iş altyapısına sahip olmalarıyla öne çıkmaktadır. Ancak, ülke genelinde Türkiye'deki kadar yaygın ve çeşitli seçenekler sunan bir yapıya henüz sahip olmamaları dikkat çekmektedir. Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının

gelişimi, ülkenin ekonomik yapısı, iş dünyası kültürü ve teknoloji benimseme düzeyine bağlı olarak şekillenmektedir. Gelecekte, bu alanların daha da yaygınlaşması ve gelişmesi beklenmektedir, özellikle uluslararası yatırımların artması ve yerel girişimcilerin desteğiyle (Bergefurt vd., 2022).

Ortak çalışma alanları, birçok avantajı ve dezavantajı bünyesinde barındıran dinamik çalışma ortamlarıdır. Avantajlar arasında esnek kiralama seçenekleri, maliyet-etkinlik, işbirliği ve ağ oluşturma imkanları bulunmaktadır. Bu alanlar, özellikle start-up'lar, serbest meslek sahipleri ve küçük işletmeler için düşük maliyetli bir iş ortamı sunar ve büyüme potansiyellerini artırabilir. Ayrıca, ortak çalışma alanları genellikle modern altyapıya sahip olup, iş verimliliğini artırıcı hizmetler sunar. Ancak, ortak çalışma alanlarının bazı dezavantajları da vardır. Örneğin, gürültü ve dikkat dağıtıcı unsurlar, bireysel çalışma gerektiren işler için uygun olmayabilir. Ayrıca, geleneksel ofislere kıyasla daha az gizlilik ve güvenlik sunabilirler. Çalışma alanlarının paylaşımı, zaman zaman anlaşmazlıklara ve kaynakların sınırlı kullanımına neden olabilir (Mokyr, & Strotz, 2023).

Türkiye ve Azerbaycan'da ortak çalışma alanları, gelecekte iş dünyasında daha da önemli bir yer edinecektir. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte uzaktan çalışma ve esnek çalışma modellerinin yaygınlaşması, bu alanların talep görmesini artıracaktır. Özellikle genç nüfusun artan girişimcilik ruhu, bu tür alanlara olan ilgiyi artırmakta ve inovasyonu teşvik etmektedir. Türkiye ve Azerbaycan gibi gelişmekte olan ülkelerde, ortak çalışma alanlarının ekonomik büyümeye katkı sağlaması, iş dünyasının dinamiklerini şekillendirmesi ve uluslararası rekabet gücünü artırması beklenmektedir. Gelecekte, bu alanların daha da çeşitlenmesi, teknoloji odaklı hizmetler sunması ve küresel ağlarla entegrasyonunu artırması önem taşımaktadır (Messenger & Gschwind, 2016).

2.4. Ortak Çalışma Alanını Tanımlayan Öğeler

2.4.1 İşbirlikçilik

Ortak çalışma alanlarının en belirgin özelliklerinden biri işbirlikçilik unsurudur. Bu mekanlar, farklı sektörlerden bireylerin bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmasına ve işbirliği yapmasına olanak tanır. İşbirlikçi bir ortamda çalışmak, kullanıcıların yaratıcı çözümler üretmesine ve birbirlerinden öğrenmesine imkân

tanırken, inovasyonu teşvik eder. Ortak çalışma alanlarının sunduğu açık ofis düzeni, bireylerin birbirleriyle kolayca iletişim kurmasını sağlar, bu da yeni iş fırsatlarının ve projelerin doğmasına yol açar. Böylece, işbirliği sadece bir tercih değil, bu tür alanların temel bir dinamiği haline gelir (Eroğlu, Ş. G., Demirci, U., & Taslak, S. Prof. Dr. Feyzullah Eroğlu’nu Eserleri Üzerinden İzlemek: Sorgulamaya Adanmış Bir Ömür. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*)

2.4.2 Açıklık

Açıklık, ortak çalışma alanlarının kapsayıcı ve herkese açık yapısını ifade eder. Bu alanlar, farklı mesleklerden, eğitim seviyelerinden ve kültürel geçmişlerden bireylerin bir araya gelmesine olanak tanır. Ortak çalışma alanları, genellikle kullanıcılarına ait bireysel kapalı ofisler yerine açık alanlar sunarak, daha şeffaf bir iş ortamı yaratır. Bu düzen, hem fiziksel hem de zihinsel bir açıklığı temsil eder ve katılımcıların birbirleriyle daha rahat ve serbest bir etkileşimde bulunmasına yardımcı olur. Bu özgürlük ve açıklık, kullanıcıların fikirlerini rahatça paylaşmalarına ve yeni iş birliklerine kapı açmalarına olanak tanır (Öztürk & Koramaz, 2018).

2.4.3 Topluluk

Ortak çalışma alanları, güçlü bir topluluk ruhu ile tanımlanır. Bu mekanlar, sadece bir çalışma alanı olmanın ötesinde, bireylerin sosyal ilişkiler kurabileceği ve birbirlerine destek olabileceği bir ortam sunar. Topluluk dinamiği, kullanıcıların aidiyet duygusunu güçlendirirken, kişisel ve profesyonel gelişimlerine de katkıda bulunur. Etkinlikler, seminerler ve atölye çalışmaları gibi topluluk odaklı aktiviteler, bireylerin kendi ağlarını genişletmesine ve yeni beceriler kazanmasına olanak tanır. Böylece, ortak çalışma alanları, kullanıcılarına sadece iş odaklı bir deneyim değil, aynı zamanda zengin bir sosyal bağlantı ağı sunar (Eke, 2021).

2.4.4. Erişebilirlik

Erişebilirlik, ortak çalışma alanlarının bir diğer kritik öznesidir. Bu mekanlar, genellikle şehir merkezlerine yakın konumlandırılarak kolay ulaşılabilirlik sunar ve çeşitli ulaşım seçeneklerine uygun olacak şekilde tasarlanır. Fiziksel erişimin yanı sıra, üyelik modelleri ve fiyatlandırma politikaları da geniş bir kullanıcı kitlesine hitap edecek şekilde düzenlenir. Bu esnek yapı, freelancerlar, girişimciler, küçük

işletme sahipleri ve uzaktan çalışan profesyoneller gibi farklı profillere uygun alternatifler sunarak, ortak çalışma alanlarını herkes için erişilebilir hale getirir (Öter, 2018).

2.4.5 Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik, ortak çalışma alanlarının giderek daha fazla önem kazanan bir diğer özelliğidir. Ortak çalışma alanları, genellikle enerji tasarruflu binalar, geri dönüştürülebilir malzemeler ve çevre dostu uygulamalar ile donatılarak çevresel etkiyi minimize etmeyi hedefler. Ayrıca, paylaşımlı çalışma düzeni, kaynak kullanımını optimize eder ve bireysel ofislerin oluşturduğu enerji tüketimini azaltır. Sürdürülebilirlik aynı zamanda sosyal bir sorumluluk duygusu yaratır; kullanıcılar, çevresel ve toplumsal etkiler konusunda daha bilinçli hale gelir ve bu bilinci iş yapış şekillerine yansıtır (Tatar, 2013).

2.5. Ortak Çalışma Alanlarının Avantaj ve Dezavantajları

Ortak çalışma alanlarının sunduğu en büyük avantajlardan biri, esnek çalışma imkanıdır. Bu mekanlar, bireylerin ihtiyaçlarına göre çalışma saatlerini ve alanlarını seçmesine olanak tanır, bu da iş-yaşam dengesini güçlendirir. Ayrıca, farklı sektörlerden gelen bireylerle bir arada çalışmak, yaratıcılığı ve inovasyonu teşvik ederken, profesyonel ağların genişlemesini sağlar. Bu alanlar, sosyal izolasyonu azaltarak işbirliği kültürünü destekler ve yeni iş fırsatları yaratır. Ortak çalışma alanlarının sunduğu modern altyapı ve teknolojik donanımlar, kullanıcıların çalışma verimliliğini artırırken, maliyetleri de düşürmektedir.

Bununla birlikte, ortak çalışma alanlarının bazı dezavantajları da mevcuttur. Açık ofis düzeni, zaman zaman dikkat dağınıklığına ve ses kirliliğine neden olabilir. Bu durum, özellikle yoğun odaklanma gerektiren işler yapan kullanıcılar için problem yaratabilir. Ayrıca, sürekli değişen ve kalabalık ortamlarda, bireylerin kişisel alanlarını korumakta zorlanabileceği durumlar ortaya çıkabilir. Ortak çalışma alanlarının sunduğu sosyal ortamlar, bazı kullanıcılar için fazla dikkat dağıtıcı olabilir ve bu da verimliliği olumsuz etkileyebilir (Aksu, 2023).

2.6. Ortak Çalışma Alanlarının Geleceğine Yönelik Beklentiler

Ortak çalışma alanlarının geleceği, dijitalleşmenin ve esnek çalışma modellerinin daha da yaygınlaşması ile şekillenmeye devam edecektir. Uzaktan çalışmanın kalıcı hale gelmesiyle, bu mekanlar dijital nomadlar ve serbest çalışanlar için ideal ortamlar sunmaya devam edecektir. Ortak çalışma alanlarının, hibrit çalışma modellerine uygun altyapılar geliştirmesi ve kullanıcıların değişen ihtiyaçlarına yönelik yeni çözümler sunması beklenmektedir. Gelecekte, teknoloji entegrasyonu, sürdürülebilirlik odaklı tasarımlar ve daha kişiselleştirilmiş hizmetlerin ön planda olacağı bir dönüşüm öngörülmektedir.

Ayrıca, ortak çalışma alanlarının, topluluk oluşturma yeteneklerini daha da geliştirmesi ve farklı kullanıcı gruplarına yönelik özel hizmetler sunması beklenmektedir. Ortak çalışma alanlarının, kurumsal şirketler ile daha güçlü işbirliklerine giderek kurumsal ortak çalışma modellerini yaygınlaştırması ve böylece büyük işletmelerin de esnek çalışma kültürüne adapte olmasına katkı sağlaması öngörülmektedir (Öztürk, 2021).

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırma Sorusu

Bu araştırmanın temel sorusu, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ortak çalışma alanlarının iş birliği modelleri, altyapı yapıları ve kullanıcı profilleri açısından nasıl farklılık gösterdiği ve bu farklılıkların bu ülkelerdeki ortak çalışma alanlarının başarısını nasıl etkilediğidir. Literatürde, ortak çalışma alanlarının sunduğu işbirliği olanakları, topluluk oluşturma dinamikleri ve sürdürülebilirlik çabaları gibi faktörlerin farklı ülkelerde nasıl değişiklik gösterdiği üzerine kapsamlı analizler bulunmamaktadır. Özellikle Türkiye ve Azerbaycan arasındaki karşılaştırmalı çalışmalar, sınırlı sayıda olup, mevcut araştırmalar genellikle bireysel vaka incelemeleri ve sektör bazlı değerlendirmelerle sınırlıdır (Babb, Curtis, & McLeod, 2021). Bu boşluğu doldurmayı amaçlayan bu çalışma, Türkiye ve Azerbaycan'daki ortak çalışma alanlarının işleyiş biçimlerini, kültürel, ekonomik ve sosyal faktörler ışığında karşılaştırarak, bu alanların başarısını etkileyen unsurları ortaya koymayı hedeflemektedir.

3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Türkiye ve Azerbaycan'daki ortak çalışma alanlarının mevcut durumu, işleyiş biçimi ve gelecekteki potansiyellerini karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırma, her iki ülkede ortak çalışma alanlarını tanımlayan işbirlikçilik, açıklık, topluluk, erişebilirlik ve sürdürülebilirlik gibi ana unsurları derinlemesine analiz ederek, bu alanların avantajlarını ve dezavantajlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Ayrıca, iki ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik bağlamındaki benzerlikler ve farklılıkların ortak çalışma alanlarına olan etkisi değerlendirilecektir.

Bu çalışmanın önemi, Türkiye ve Azerbaycan gibi yakın coğrafi ve kültürel bağlara sahip iki ülkenin ortak çalışma alanlarındaki uygulamalarını karşılaştırarak, her iki

ülkenin potansiyelini ve gelişim alanlarını belirlemeye yönelik stratejik öneriler sunmasında yatmaktadır. Bu araştırma, sadece akademik literatüre katkı sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda politika yapıcılar, girişimciler ve ortak çalışma alanı yöneticileri için de yol gösterici bilgiler sunacaktır. Böylece, her iki ülkedeki ortak çalışma alanlarının verimliliğini artıracak, iş birliğini güçlendirecek ve sürdürülebilir gelişim stratejileri geliştirilmesine olanak tanıyacaktır.

3.3. Veri Toplama Yöntemleri

Bu araştırmada veri toplama yöntemleri olarak literatür taraması yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılacaktır. Literatür taraması, Türkiye ve Azerbaycan'daki mevcut ortak çalışma alanları, bu alanların tarihsel gelişimi ve işleyiş biçimleri üzerine bilgi edinmeyi amaçlamaktadır. Akademik makaleler, raporlar, sektör analizleri ve resmi belgeler bu süreçte değerlendirilecek kaynaklar arasında yer alacaktır.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler ise, her iki ülkedeki ortak çalışma alanlarının derinlemesine analiz edilmesi için kullanılacaktır. Bu yöntemle, alan uzmanları, yöneticiler ve sektör temsilcileriyle gerçekleştirilecek görüşmeler sayesinde nitel veri elde edilecek ve ortak çalışma alanlarının başarısını etkileyen unsurlar daha detaylı bir şekilde analiz edilecektir.

3.4. Veri Analizi Yöntemleri

Nitel araştırmanın Fenomenolojik Yaklaşımı benimsenmiştir. Fenomenoloji desende amaç, belli bir olguyu (fenomeni) derinlemesine yaşayan kişilerin deneyimlerinin özünü anlamaktır (Creswell, p. 77). Fenomenolojik bir araştırma, keşfedici ya da tahmin edici değil, tanımlayıcıdır. Bu araştırmada olguların doğasını ve önemini ortaya çıkarmak için yaşanmış deneyimleri ele almak önemlidir. Fenomenolojik araştırmada genelleme yapmak gibi bir hedef söz konusu değildir. Genelleme olmaması nitel araştırmanın temel özelliklerinden biridir. Fenomeni tüm yönleriyle deneyimlemiş bir grup birey ile yapılan bir araştırmadır. Creswell bu grup sayısını heterojen bir grup olan, 3-4 kişi ile 10-15 kişi arasında değiştiğini ifade etmiş olsa da bu sayının çalışmalara göre farklılık gösterdiği görülmüştür. (Yalçın, 2022).

3.5. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın sınırlılıkları, kullanılan veri toplama yöntemlerinin ve araştırma kapsamının belirli zorluklarını içermektedir. İlk olarak, araştırmanın odaklandığı alanlarda güncel verilere erişim sınırlı olabilir; bu durum, analizlerin güncelliğini etkileyebilir. Ayrıca, kullanılan anketler ve görüşmelerden elde edilen verilerin subjektif doğası, araştırmanın genellenebilirliğini sınırlandırabilir. Dil ve kültürel farklılıklar da önemli bir sınırlılıktır; Türkçe ve Azerice arasındaki çeviri hataları veya kavram farklılıkları, analizlerin hassasiyetini olumsuz etkileyebilir. Tüm bu sınırlamalar, araştırmanın bulgularının dikkatli bir şekilde yorumlanmasını ve ileri çalışmalar için yeni araştırma alanları oluşturulmasını gerekli kılmaktadır.

3.6. Araştırmanın Örnekleme

Bu araştırmanın örnekleme, Türkiye ve Azerbaycan'daki ortak çalışma alanlarında faaliyet gösteren yöneticiler, kullanıcılar, uzmanlar ve sektörel paydaşlardan oluşmaktadır. Katılımcılar, her iki ülkedeki ortak çalışma alanlarının işleyişi, kullanıcı deneyimleri ve geleceğe yönelik beklentileri hakkında kapsamlı bilgi sağlayacaktır. Örneklem seçiminde, çeşitli sektörlerdeki ve farklı demografik gruplardan katılımcıların dahil edilmesine özen gösterilecek, böylece geniş bir perspektif sağlanması hedeflenecektir.

Genel Durum Analizi

Türkiye ve Azerbaycan'daki ortak çalışma alanlarının genel durumu, literatür taraması ve mevcut veriler ışığında analiz edilecektir. Bu analizde, her iki ülkenin ortak çalışma alanlarının tarihsel gelişimi, yaygınlık derecesi, sektörel çeşitliliği ve kullanıcı profilleri detaylandırılacaktır.

Türkiye'de Ortak Çalışma Alanları

Türkiye'deki ortak çalışma alanları, son yıllarda hızla yaygınlaşan ve girişimciler, freelancerlar ve kurumsal firmalar tarafından tercih edilen mekanlar haline gelmiştir. Bu bölümde, Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının özellikleri, sundukları hizmetler ve kullanıcı profilleri analiz edilecektir.

Azerbaycan'da Ortak Çalışma Alanları

Azerbaycan'da ortak çalışma alanları, özellikle Bakü gibi büyük şehirlerde artan bir ilgi görmektedir. Bu bölümde, Azerbaycan'daki ortak çalışma alanlarının gelişimi, mevcut durumları ve sundukları avantajlar değerlendirilecektir.

Araştırmada, Türkiye ve Azerbaycan'daki belirli ortak çalışma alanları detaylı olarak analiz edilmiştir. Seçilen çalışma alanlarının gerekçeleri, bu mekanların temsil yetenekleri, kullanıcı profilleri ve sundukları hizmet çeşitliliğine dayanmaktadır. Bu alanların analiz edilmesi, iki ülke arasındaki ortak çalışma kültürünün anlaşılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

4. BULGULAR

4.1. Demografik Faktörler

Araştırma kapsamında 6 işletme (3 Azerbaycan 3 Türkiye) ve 8 kullanıcı (4 Azerbaycan ve 4 Türkiye) olmakla toplam 14 kişi ile yüz-yüze veya çevrimiçi olmakla görüşmeler yapılmıştır.

Tablo 3: Ükelere Göre Çalışanların Yaş, Eğitim Durumu ve Kurum Bilgileri İçeren Karşılaştırmalı Tablo.

Ülke	Yaş	Eğitim Durumu	Kurumun Kuruluş Yılı	Çalışan Sayısı
Türkiye	33	Yüksek Lisans	1975	10.500
Türkiye	27	Lisans	2013	55-60
Türkiye	41	Lisans	2018	1800-2000
Azerbaycan	29	Yüksek Lisans	2023	8
Azerbaycan	41	Yüksek Lisans	2021	10
Azerbaycan	28	Yüksek Lisans	2021	13

Kaynak: Ortak Çalışma Alanı yöneticileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda çıkarılan demografik tablo.

Tablo 4: Ükelere Göre Eğitim Durumu ve Çalışma Şekillerinin demografik tablosu.

Ülke	Yaş	Eğitim Durumu	Çalışma Süresi	Alanı Kullanım Süresi	Çalışma Şekli
Türkiye	26	Lisans	1 yıl 10 ay	3 ay	Şu anda yüz-yüze
Türkiye	26	Lisans	2.5 yıl	8-9 ay	Hibrit
Türkiye	31	Yüksek	9.5 yıl	7 yıl	Hibrit

		Lisans			
Türkiye	24	Yüksek Lisans	1 yıl	7 ay	Hibrit
Azerbaycan	25	Yüksek Lisans	1 yıl	4-5 ay	Hibrit
Azerbaycan	23	Lisans	1 yıl	6-7 ay	Hibrit
Azerbaycan	23	Lisans	1.5 yıl	9 ay	Uzaktan
Azerbaycan	34	Lisans	13 yıl	2.5 yıl	Uzaktan

Kaynak: Ortak Çalışma Alanı yöneticileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda çıkarılan demografik tablo.

4.2. Görüşmelerin Analizi

Görüşme 1: Atölye İstanbul

Konu	Ayrıntılar
Adı Soyadı	Yönetici 1 (Türkiye)
Pozisyonu	Ortak Çalışma Alanı Yöneticisi
Firma Adı	Atölye İstanbul
Sektör	Teknoloji
Kullanıcı Yaşı	27
Cinsiyet	Kadın
Eğitim Seviyesi	Yüksek Lisans
Eğitim Bölümü	İşletme Yönetimi
Çalışan Sayısı	300
Kuruluş Yılı	2015

Değer Önerisi

Ortak çalışma alanını kurarken, girişimcilerin inovatif fikirlerini hayata geçirebilecekleri bir ortam yaratmayı hedeflemiş. Kullanıcılara sağlanan temel faydalar arasında, esnek çalışma saatleri, teknolojik altyapı ve bağlantı oluşturma imkanları yer alıyor.

İş Modeli

Teknoloji parkı, girişimcilere ofis alanı, laboratuvar ve toplantı odaları gibi hizmetler sunuyor. Ayrıca, mentörlük, finansman desteği ve pazarlama hizmetleri de sağlanıyor.

Rekabet Analizi

Yerel ve uluslararası rakiplerle kıyaslama yapıldığında, İstanbul Techno Park'ın teknolojik altyapısı ve sağladığı destek hizmetleriyle öne çıktığı belirtiliyor.

Görüşme 2: Savunma Sanayisi İnovasyon Merkezi

Konu	Ayrıntılar
Adı Soyadı	Yönetici 2(Türkiye)
Pozisyonu	Girişimcilik ve Yaratıcı Yönetim Müdürü
Sektör	Savunma Sanayisi
Kullanıcı Yaşı	33
Cinsiyet	Erkek
Eğitim Seviyesi	Yüksek Lisans (Doktora)
Eğitim Bölümü	Elektrik Elektronik
Çalışan Sayısı	Yaklaşık 10.500
Kuruluş Yılı	1975

Değer Önerisi

İnovasyon Merkezi, girişimciler için ortak çalışma alanı sunarken, Savunma Sanayisi teknolojilerini ve altyapısını kullanarak destek vermeyi amaçlıyor. Kullanıcılar, Savunma Sanayisi altyapısını kullanarak girişimlerini geliştirme imkanı buluyorlar.

İş Modeli

Ortak çalışma alanı, Savunma Sanayisi bünyesindeki girişimcilerin projelerini hayata geçirmelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanmış. Mentörlük, teknik destek ve fuar katılımı gibi hizmetler sunuluyor.

Rekabet Analizi

Savunma Sanayisi'nin sağladığı savunma sanayisi odaklı destekler, diğer teknoloji merkezlerinden farklılaşmasını sağlıyor.

Görüşme 3: Lotfi Zadeh Technology Center

Konu	Ayrıntılar
Adı Soyadı	Yönetici 3(Azerbaycan)
Pozisyonu	Management Partner
Firma Adı	Lotfi Zadeh Technology Center
Sektör	Hizmet/Ortak Çalışma Alanı
Kullanıcı Yaşı	41
Cinsiyet	Erkek
Eğitim Seviyesi	Yüksek Lisans
Eğitim Bölümü	Matematiksel Ekonomi

Çalışan Sayısı	10
Kuruluş Yılı	2021

Değer Önerisi

Lotfi Zadeh Technology Center, kullanıcılarına 7/24 erişim imkanı sunarak esnek çalışma saatleri ve güvenli bir çalışma ortamı sağlamayı hedefliyor. Topluluk oluşturma ve sosyalleşme imkanı da önemli bir değer önerisi.

İş Modeli

Merkez, çalışma masası kiralama, ofis hizmetleri ve topluluk etkinlikleri gibi hizmetler sunuyor. Tüm operasyonel süreçler, merkez tarafından yürütülüyor.

Rekabet Analizi

Azerbaycan'da rakip olarak kahve dükkanlarını görüyoruz. Ancak, Lotfi Zadeh Technology Center'in sağladığı hizmetler ve 7/24 erişim imkanı ile rakiplerinden ayrışıyor.

Görüşme 4: Kullanıcı 1

Konu	Ayrıntılar
Adı Soyadı	Kullanıcı 1(Türkiye)
Kullanıcı yaşı	31
Eğitim durumu	Yüksek Lisans (Devam ediyor)
Dil bilgisi	Türkçe ve İngilizce
Çalıştığı sektör	Gıda Sektörü
Mesleği ve pozisyonu	Yetenek Yönetimi ve Organizasyonel Girişim Yöneticisi
Staj dahil çalışma süresi	9.5 yıl
Çalışma şekli	Hibrit
Görüşmeyi Yapan Öğrenci	Solmaz AHMADZADA
Görüşmenin Yapıldığı Tarih	17.05.2024
Görüşmenin Yapıldığı Saat Aralığı	15:00-15:40

Değer Önerisi

Ortak çalışma alanlarının özellikle inovasyon ve IT ekipleri için yaratıcılığı beslediğini, iletişimi artırdığını ve daha istekli bir çalışma ortamı sunduğunu düşünüyor. Ortamın rahatlığı, insanların kendilerini daha huzurlu ve verimli hissetmesine katkı sağlıyor.

İş Modeli

Ortak çalışma alanlarında gördüğü önemli özellikler arasında farklı ekiplerin bir arada çalışabilmesi, esnek çalışma ortamları, ergonomik tasarımlar ve çeşitli sosyal etkinlikler yer alıyor. Ortak çalışma alanları, kullanıcılarına ihtiyaç duydukları teknolojik donanımları sağlıyor ve esnek kira sözleşmeleri ile kurumsal müşterilere avantajlar sunuyor.

Rekabet Analizi

Ortak çalışma alanlarının en büyük avantajlarının esnek ve yaratıcı ortamlar sunması olduğunu belirtiyor. Türkiye'de gizlilik önlemlerinin alınması, ortak çalışma alanlarının risklerini minimize ediyor. Bu alanlar, geleneksel ofis ortamlarından farklı olarak daha rahat ve motive edici bir çalışma deneyimi sağlıyor, bu da onları diğer çalışma alanlarından ayıran en büyük özelliklerden biri olarak öne çıkıyor.

Görüşme 5: SIEMENS Türkiye

Konu	Ayrıntılar
Adı Soyadı	Yönetici 4 (Türkiye)
Pozisyonu	Ortak Çalışma Alanı Topluluk Yöneticisi
Firma Adı	Siemens Türkiye
Sektör	Teknoloji sektörü
Kullanıcı Yaşı	41
Cinsiyet	Kadın
Eğitim Seviyeniz	Lisans
Eğitim Aldığınız Bölüm	Uluslararası İlişkiler; Avrupa Kültürü ve Kültürlerarası İlişkiler
Kurumun Çalışan Sayısı	Siemens Türkiye: 4000-4500; İstanbul: yaklaşık 2500; Ortak Çalışma Alanı: 1800-2000
Kuruluş Yılı	Ortak Çalışma Alanının Kuruluş Yılı: 2018
Görüşmeyi Yapan Öğrenci	Solmaz AHMADZADA
Görüşmenin Yapıldığı Tarih	14.05.2024
Görüşmenin Yapıldığı Saat Aralığı	12:00-13:00

Değer Önerisi

Siemens Türkiye için tasarlanan ortak çalışma alanının öncelikli olarak çalışanlara konforlu bir çalışma ortamı sağlamak amacıyla oluşturulduğunu belirtti. Alan, Siemens müşterileri ve önemli misafirler için prestijli bir organizasyon alanı olarak da kullanılmakta. Siemens'in 605 metrekarelik ortak çalışma alanında 83 oturma

kapasitesi bulunuyor ve bu, kişibaşı dűřen metrekare oranının yüksek olmasıyla çalışanların rahatlığına odaklanıldığını gűsteriyor.

İş Modeli

Ortak alışma alanında hibrit çalışma modeli uygulanmakta. Siemens Tűrkiye'nin ortak çalışma alanında, toplantı odaları ve 7/24 sınırsız yemek ve içecek hizmetleri sunan bir kafe bulunmaktadır. Kafe hizmetleri üyelik kapsamında olup, ekstra ücrete tabi değildir. Ancak, toplantı odalarının kullanımı ekstra cretlendiriliyor.

Rekabet Analizi

Siemens'in ortak çalışma alanının fiyat açısından piyasadaki diğer ortak çalışma alanlarıyla rekabet etmediğini, űnkű üyelik fiyatlarının oldukça yüksek olduğunu belirtti. Bunun yanı sıra, dijital donanım ve kişibaşı dűřen metrekare oranı açısından İstanbul'da rakipsiz olduklarını ifade etti. Siemens, daha fazla kullanıcıya hizmet sunmak yerine, çalışanlara konforlu ve geniş alanlar sağlamayı tercih etmektedir.

Farklılıklar ve zel Olanaklar

Siemens'in ortak çalışma alanları, özellikle dijital donanım açısından stűnlűk sağlamaktadır. Toplantı odalarında kullanılan ekipmanlar oldukça maliyetli ve ileri teknolojik özelliklere sahip. Ayrıca, Siemens'in otopark sorunu bulunmamakta ve alan deprem dayanıklılığı açısından oldukça gűvenlidir. Ortak alışma alanı, bahçe katında bulunduğu için doğal aydınlatma konusunda da avantajlıdır.

Fiziksel Tasarım ve Ergonomi

Ortak alışma alanının mimarisi Almanya'daki bir lokasyon baz alınarak tasarlanmış ve mevcut alana uyarlanmışır. Ergonomi açısından Siemens'in kendi uzmanlığı ile en rahat ve ergonomik mobilyalar kullanılmışır. Sandalyeler, yükselen veya sabit masalar gibi ergonomik tasarımlar, çalışanların konforunu artırmaktadır. Alanın tavan yüksekliği 6 metredir ve aydınlık seviyesi oldukça yüksektir.

İnovasyon ve Etkileşim

Ortak alışma alanlarının inovatif çalışmaları desteklediğini ve çalışanlar arasında daha fazla etkileşim sağladığını belirtti. Siemens'in Z kuşağı çalışanlarına dijital altyapı sunarak, onların projelerini geliştirmelerine olanak tanıyan bir ortam sağladığını vurguladı.

Destekleyici Faaliyetler

Ortak çalışma alanında hibrit toplantı donanımı sürekli güncellenmekte ve çalışanların ihtiyaçlarına göre ayarlanmaktadır. Siemens, ortak çalışma alanını çeşitli etkinlikler ve organizasyonlar için kullanmakta ve CEO tarafından düzenlenen etkinlikler, bölüm yöneticileri tarafından da benimsenmiştir.

İletişim ve Bağlantı Kurma

Ortak çalışma alanı, farklı bölümlerden çalışanların bir araya gelerek bağlantılar kurmasına olanak tanımaktadır. Teras ve dinlenme alanları, çalışanların sosyal etkileşimlerini artırmaktadır. Ancak, açık çalışma alanlarında bazen fazla ses olabilmekte ve bu, çalışanlar için olumsuz bir durum yaratabilmektedir.

İşbirlikleri ve Projeler

Siemens'in ortak çalışma alanında çeşitli projeler ve işbirlikleri gerçekleşmiştir. Örneğin, Siemens Yazılım Okulu'nun dijital kampı, engelli bireylere yönelik yazılım eğitimleri sunmuş ve bu projeler ortak çalışma alanında başlatılmıştır.

Tanımlayan Öğeler

Siemens'in ortak çalışma alanının sürdürülebilirlik, işbirlikçilik, topluluk ve erişilebilirlik gibi tüm tanımlayıcı öğeleri karşıladığını belirtti. Mevcut üretim binasının sosyal bir binaya dönüştürülmesi, sürdürülebilirlik açısından önemli bir örnektir. Alan, sadece Siemens çalışanlarına açık olup, Siemens müşterileri de ağırlanabilmektedir.

Görüşme 6: Kullanıcı 2

Bilgi	Detaylar
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 2 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	34
Eğitim Durumu	Lisans
Dil Bilgisi	Azerbaycan dili, Türkçe, Rusça, İngilizce
Çalıştığı Sektör	Eğitim ve Tercümanlık
Mesleği ve Pozisyonu	İngilizce öğretmeni ve Rusça/İngilizce tercüman
Staj Dahil Çalışma Süresi	13 yıl
Çalışma Şekli	Uzaktan

Değer Önerisi

Yaklaşık 2.5 yıldır ortak çalışma alanlarını kullanmakta ve bu alanların sunduğu sessiz ve sabit çalışma ortamından, dinlenme ve sosyalleşme alanlarından memnun olduğunu belirtiyor. Özellikle kafe gibi sosyal alanların bulunması onun için büyük bir avantaj. Ayrıca minimalist tasarımın dikkat dağınık unsurların azlığı nedeniyle işine odaklanmasını kolaylaştırdığını ifade ediyor.

İş Modeli

Kullanıcı, genellikle online yabancı dil dersleri veriyor ve freelance tercümanlık işleri yapıyor. Çalışma alanının sağladığı sabit masa, sessiz çalışma ortamı ve sosyal alanlar, onun iş modeli açısından büyük bir avantaj sağlıyor. Özellikle sessiz alanlarda çalışabilmesi ve istediği zaman sosyalleşme imkanının bulunması iş verimliliğini artırıyor.

Rekabet Analizi

Fiyatlandırma konusunda, ortalama maaşlara göre yüksek bulunduğunu ifade etse de sağladığı imkanlar ve müşteri kitlesi açısından memnun olduğunu belirtiyor. Ayrıca merkezi bir lokasyonda bulunması, kolay ulaşım imkanı ve bünyesinde birçok hizmeti barındırması (örneğin kafe ve pilates salonu) gibi özellikler bu çalışma alanını diğerlerinden farklı ve rekabetçi kılıyor. Çeşitli etkinlikler ve networking imkanları da kullanıcının sosyal çevresini genişletmesine ve profesyonel bağlantılar kurmasına yardımcı oluyor.

Görüşme 7: Kullanıcı 3

Bilgi	Detaylar
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 3(Türkiye)
Kullanıcı Yaşı	24
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans (Devam ediyor)
Dil Bilgisi	Türkçe ve İngilizce
Çalıştığı Sektör	Bilişim Sektörü
Mesleği ve Pozisyonu	Müşteri Deneyim Uzmanı
Staj Dahil Çalışma Süresi	1 yıl
Çalışma Şekli	Hibrit

Değer Önerisi

Kullanıcı 3, 2023 Kasım ayından beri ortak çalışma alanlarını kullanmakta olup bu alanların sunduğu esneklik ve çeşitli kültürel bağlantı kurma fırsatlarından büyük

ölçüde faydalandığını belirtiyor. Özellikle, 7/24 kullanım imkanı ve farklı uluslardan insanlarla bağlantı kurabilme fırsatını önemli avantajlar olarak görüyor.

İş Modeli

Kullanıcı, hibrit modelde çalışıyor ve bu nedenle ortak çalışma alanlarının sunduğu sessiz ve düzenli ortamdan yararlanıyor. Çalışma alanının sunduğu esneklik, çeşitli sosyal ve dinlenme alanları, iş verimliliğini artırıyor. İşine odaklanmak için sessiz ve minimal tasarıma sahip alanları tercih ediyor.

Rekabet Analizi

Fiyatlandırma konusunda kullanıcı, ortalama maaşlara göre yüksek olsa da sağlanan imkanlar ve sunulan esneklik nedeniyle memnun. Ortak çalışma alanının merkezi lokasyonu, kolay ulaşım imkanı ve çeşitli hizmetleri barındırması (örneğin, mutfak, teras, rahat oturma alanları) bu alanı diğerlerinden farklı ve rekabetçi kılıyor. Çeşitli etkinlikler ve networking imkanları da profesyonel ve sosyal çevresini genişletmesine yardımcı oluyor.

Görüşme 8: Fikir Coworking Center

Bilgi Kategorisi	Detaylar
Kullanıcı Adı Soyadı	Yönetici 5 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	29
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans (Devam ediyor)
Dil Bilgisi	Türkçe, İngilizce
Çalıştığı Sektör	Ortak Çalışma Alanı, Hizmet Sektörü
Mesleği ve Pozisyonu	Manager (28 May Şubesi)
Staj Dahil Çalışma Süresi	Belirtilmemiş
Çalışma Şekli	Belirtilmemiş

Değer Önerisi

Fikir Coworking Center, Bakü'de evden çalışma kültürünün yaygınlaşması ile birlikte ortaya çıkan ortak çalışma alanı ihtiyacını karşılamayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, kullanıcılarına tek bir üyelik fiyatına tüm hizmetleri kapsayan bir model sunmaktadır. Toplantı odaları için ek ücret talep edilmemesi ve sınırsız kullanım imkânı, bu çalışma alanını rakiplerinden ayıran önemli avantajlardır. Kullanıcılar, 7/24 hizmet olarak esnek çalışma saatlerine uyum sağlamakta ve merkezi lokasyonlar sayesinde ulaşım kolaylığından faydalanmaktadır. Bu değer önerisi, kullanıcılara her şeyin dahil olduğu pratik ve esnek bir çalışma ortamı sunarak profesyonel ve sosyal gereksinimlerini tek bir çatı altında karşılamaktadır.

İş Modeli

Fikir Coworking Center, tek bir fiyatla tüm hizmetlerin sunulduğu bir üyelik modelini benimsemektedir. Bu modelde, kullanıcılar ek bir ücret ödemeden toplantı odalarından yararlanabilir ve haftalık çalışma limiti olmadan alanı sınırsız kullanabilirler. Operasyonel olarak, şube yöneticisi tüm yönetim ve muhasebe işlemlerinden sorumludur ve haftalık olarak firma işletmecisine rapor sunmaktadır. Ayrıca, alanın sessiz ve ergonomik tasarımı, genç kitleye hitap eden canlı renkler ve rahat dinlenme alanları ile kullanıcıların konforu göz önünde bulundurulmuştur. Bu sayede, kullanıcıların işlerine daha iyi odaklanması ve sosyalleşmesi sağlanmaktadır.

Rekabet Analizi

Fikir Coworking Center, yerli rakipleriyle kıyaslama (benchmark) yaparak kullanıcı ihtiyaçlarına en iyi şekilde cevap vermeyi hedeflemektedir. Aldıkları sonuçlara göre toplantı odaları için ek ücret talep edilmemesi gibi stratejik adımlar atmışlardır. Firmanın 24 saat açık olması, merkezi lokasyonları ve kolay ulaşım imkanları, onu rekabetçi kılan özellikler arasında yer almaktadır. Ortak çalışma alanları için kullanıcılar, geniş sosyal çevre imkânı, çeşitli etkinlikler ve bağlantı fırsatları sayesinde profesyonel bağlantılarını güçlendirebilmektedir. Fiyatlandırma konusunda ortalama maaşlara göre yüksek bulunsa da, sağlanan imkanlar nedeniyle kullanıcılar genel olarak memnundur.

Görüşme 9 : Worklab Coworking Center

Bilgi Kategorisi	Detaylar
Kullanıcı Adı Soyadı	Yönetici 6 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	Belirtilmemiş
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans
Dil Bilgisi	Belirtilmemiş
Çalıştığı Sektör	Hizmet; Ortak Çalışma Alanı
Mesleği ve Pozisyonu	Community Manager
Çalışma Şekli	Tam zamanlı

Değer Önerisi: Worklab Coworking Center, pandemi sonrası artan uzaktan çalışma ve evden çalışma trendine yanıt olarak kullanıcılarına hem ev rahatlığını hem de ofis disiplinini bir arada sunuyor. Bu ihtiyaç, özellikle Bakü gibi daha küçük şehirlerde daha belirgin hale geldi. Kullanıcılar, kendilerini hem evde hem de ofiste hissedebilecekleri konforlu alanlarda çalışmayı tercih ediyor. Worklab,

kullanıcılarına esnek çalışma imkanları, sosyalleşme fırsatları ve kişiselleştirilmiş hizmetler sunarak onların çalışma deneyimini iyileştirmeye odaklanıyor.

İş Modeli: Worklab, butik bir ortak çalışma alanı olarak faaliyet gösteriyor ve Yönetici 6, topluluk yöneticisi olarak idari görevlerin çoğunu üstleniyor. İş modelinde, kullanıcıların geri bildirimlerini toplamak, analiz etmek ve yönetimle birlikte alanın hizmetlerini geliştirmek üzerine yoğunlaşıyor. Ortak alanların ergonomik tasarımı ve kullanıcıların etkileşimini artıran fiziksel düzenlemeler ile dikkat çekiyor.

Rekabet Analizi: Worklab, rekabet analizinde özellikle yerel rakiplerine odaklanarak pazar ihtiyaçlarını doğru belirlemeye çalışıyor. Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının çoğu pandemi süreciyle birlikte açıldı; ancak pazarda sürdürülebilir olmak için yenilikçi çözümler şart. Worklab, düzenlediği etkinlikler, kullanıcılarına sunduğu indirimler ve sağladığı özel imkanlarla rekabette öne çıkmayı hedefliyor. Rakiplerinden farklılaşmak için esnek çalışma ortamı, ergonomik tasarım ve sosyal bağlantılar üzerine odaklanan Worklab, kullanıcıları arasında işbirlikleri ve yeni projeler doğmasına da olanak sağlıyor.

Görüşme 10: Kullanıcı 4

Bilgi Kategorisi	Detaylar
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 4 (Türkiye)
Kullanıcı Yaşı	26
Eğitim Durumu	Lisans
Dil Bilgisi	İngilizce, Türkçe
Çalıştığı Sektör	Sağlık Turizmi
Mesleği ve Pozisyonu	Uluslararası Hasta Satış Danışmanı
Staj Dahil Çalışma Süresi	1 yıl 10 ay
Çalışma Şekli	Eskiden uzaktan; şu anda on-site

Değer Önerisi: Kullanıcı 4'ün deneyimleri, ortak çalışma alanlarının esneklik ve sosyal etkileşim açısından sunduğu avantajları vurguluyor. Özellikle, sosyal ortamın ve alanın sunduğu konforun önemli olduğunu belirtiyor. Ancak, telefonla yoğun konuşma gerektiren işlerde ortak çalışma alanlarının dezavantajları olabileceğini ifade ediyor. Çalışanların kişisel mahremiyetini korumak, dikkatlerini toplamak için bazı önlemler almaları gerektiğini belirtiyor.

İş Modeli: Kullanıcı 4, bir kurumsal kullanıcı olarak ortak çalışma alanını kısa süreliğine kullandıklarını ifade ediyor. İş modeli açısından, bu tür alanlar başlangıç

aşamasındaki şirketler için esnek bir çözüm sunuyor. Şirketin ihtiyaçları doğrultusunda, özel bir ofis alanı ayarlanmış, bu da çalışma verimliliğini artırmış. Kurumsal kullanıcılar için bu tür alanların sağladığı kişiselleştirilmiş çözümler, verimliliği artıran önemli faktörler arasında yer alıyor.

Rekabet Analizi: İzmir'de ortak çalışma alanlarının sayısının sınırlı olduğunu belirten Kullanıcı 4, mevcut seçenekler arasında bu alanın ortalama fiyatlandırması ve sunduğu hizmetlerle rekabet edebildiğini düşünüyor. Yine de, diğer ortak çalışma alanlarıyla karşılaştırıldığında bu alanın belirgin bir farklılık oluşturmadığını ancak belirli ihtiyaçlara uygun olarak tasarlanmış olduğunu ifade ediyor. Sosyalleşme ve iş yapma kolaylığı açısından bu tür alanlar, kurumsal kullanıcılar için cazip bir seçenek sunabiliyor.

Görüşme 11: Kullanıcı 5

Bilgi Kategorisi	Bilgi
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 5 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	25
Eğitim Durumu	Yüksek Lisans (Öğrenci)
Dil Bilgisi	Azerbaycan dili, Türkçe, Rusça, İngilizce
Çalıştığı Sektör	Yazılım Geliştirme
Mesleği ve Pozisyonu	Operations Specialist
Staj Dahil Çalışma Süresi	1 yıl
Çalışma Şekli	Hibrit

İş Modeli: Kullanıcının iş modeli, yazılım geliştirme sektöründeki Operasyon Uzmanı rolünde hibrit çalışma şekliyle esneklik ve verimlilik sağlıyor. Yüksek lisans eğitimi, kişisel ve profesyonel gelişim fırsatları sunarken, çok dilli yetenekler uluslararası projelerde etkili iletişim ve işbirliği imkanı tanıyor. Bu durum, hem teknik hem de operasyonel süreçlerde adaptasyon yeteneğini artırıyor.

Rekabet Analizi: Kullanıcının çok dilli yetenekleri, uluslararası projelerde avantaj sağlarken, hibrit çalışma modeli iş esnekliği ve verimlilik açısından önemli bir rekabet avantajı sunuyor. Eğitim ve profesyonel gelişim, kullanıcıyı sektördeki diğer profesyonellerden ayıran bir özellik. Ancak, bu rekabet avantajlarını sürdürebilmek için kullanıcı, sektördeki teknolojik gelişmeleri ve yenilikleri yakından takip etmelidir.

Mevcut Fırsatlar: Kullanıcının yüksek lisans eğitimi ve çok dilli yetenekleri, yazılım geliştirme alanında yenilikçi projelerde ve uluslararası işlerde liderlik etme

fırsatlarını artırıyor. Hibrit çalışma modeli ise, esnek çalışma ortamları sunarak kullanıcıya çeşitli sektörlerdeki fırsatları değerlendirme imkanı tanıyor. Bu avantajlar, kullanıcının profesyonel kariyerinde önemli bir yere sahip olabilir ve sektördeki rekabet gücünü artırabilir.

Görüşme 12: Kullanıcı 6

Bilgi Kategorisi	Bilgi
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 6 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	26
Eğitim Durumu	Lisans
Dil Bilgisi	İngilizce, Türkçe
Çalıştığı Sektör	Emergency Solutions
Mesleği ve Pozisyonu	Muhasebe uzmanı
Staj Dahil Çalışma Süresi	2.5 yıl
Çalışma Şekli	Hibrit

İş Modeli: Kullanıcı, iş modeli açısından bireysel ve freelance bir çalışma düzenine sahip, ancak hibrit çalışma modelini tercih ediyor. Polonya'ya taşınmadan önce, Kamara'nın Şişli şubesini kullanarak esnek bir çalışma ortamı sağlamış. Bu tür çalışma alanları, kullanıcıya ofis benzeri bir ortamda rahat ve sosyal bir atmosfer sunmuş.

Rekabet Analizi: Kamara'nın Şişli şubesi, konum avantajı ve sosyal ortamı ile öne çıkıyor, ancak geniş alan eksikliği ve fiyat yüksekliği gibi dezavantajlar barındırıyor. Kullanıcı, bu alanı bireysel olarak tercih etti ve genel olarak memnun kaldı, ancak daha geniş bir alan ve çeşitlendirilmiş yeme-içme imkanları isteğinde bulundu. Rekabetçi fiyat ve yerel uygunluk, kullanıcıların bu tür alanlara yönelmesini sağlıyor, ancak maliyet faktörü bireysel kullanıcılar için bir engel oluşturabilir.

Mevcut Fırsatlar: Kamara'nın fiziksel tasarımı, sıcak bir atmosfer sunarak kullanıcıya konfor sağlıyor. Özellikle geniş dinlenme alanları ve bahçedeki renkli masa sandalyeleri gibi özellikler, kullanıcıların rahatlamasına yardımcı oluyor. Ancak, alanın dar olması ve yeme içme seçeneklerinin kısıtlılığı, kullanıcı deneyimini sınırlayan faktörler olarak belirtilmiş. Yine de, bu tür ortak çalışma alanları, iş ve sosyal hayatı dengeleme konusunda fırsatlar sunuyor ve kullanıcıların iş verimliliğini artırmak için daha fazla gelişim potansiyeline sahip.

Görüşme 13: Kullanıcı 7

Bilgi Kategorisi	Bilgi
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 7 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	23
Eğitim Durumu	Lisans
Dil Bilgisi	İngilizce, Türkçe
Çalıştığı Sektör	IT
Mesleği ve Pozisyonu	Front End Developer
Staj Dahil Çalışma Süresi	1 yıl
Çalışma Şekli	Hibrit

İş Modeli: Kullanıcı, hibrit çalışma modelini tercih eden bir Front End Developer olarak, ortak çalışma alanlarını esnek bir çalışma ortamı sunan bir seçenek olarak değerlendirmiş. Ancak, esnekliğin bazen odaklanma sorunlarına neden olabileceğini belirtmiş. Yüksek sesler ve turistlerin yarattığı dikkat dağınıcı unsurlar, çalışma verimliliğini olumsuz etkilemiş.

Rekabet Analizi: Uwork, kullanıcıya merkezi bir konumda rahat ve geniş bir çalışma alanı sunmuş, ancak kalabalık ve dışarıdan gelen turistlerin yarattığı gürültü sorunları kullanıcı deneyimini olumsuz yönde etkilemiş. Kullanıcı, fiyatları rakip firmalara kıyasla uygun bulmuş, ancak bu uygunluğun kalabalıkla birlikte geldiğini belirtmiş. Kafe benzeri bir atmosfer ve iyi konum, Uwork'ün avantajları arasında yer alırken, ses yalıtımı ve daha sessiz bir ortam eksiklikleri olarak öne çıkmış.

Mevcut Fırsatlar: Kullanıcının ortak çalışma alanında yaşadığı deneyimlerden en olumlu olanı, konum avantajı ve sosyal fırsatlar olmuş. Çalışma alanının merkezi konumu, kullanıcıya iş sonrası sosyal aktiviteler yapma imkanı sunmuş. Ancak, gürültü ve kalabalık gibi dezavantajlar, daha iyi ses yalıtımı ve genişleme fırsatlarını gündeme getiriyor. Kullanıcı, daha fazla sessizlik ve iyi tasarlanmış bir bahçe gibi özelliklerin eklenmesini öneriyor.

Görüşme 14: Kullanıcı 8

Bilgi Kategorisi	Bilgi
Kullanıcı Adı Soyadı	Kullanıcı 8 (Azerbaycan)
Kullanıcı Yaşı	23
Eğitim Durumu	Lisans
Dil Bilgisi	Rusça, İngilizce
Çalıştığı Sektör	IT
Mesleği ve Pozisyonu	Belirtilmemiş
Staj Dahil Çalışma Süresi	1.5 yıl
Çalışma Şekli	Uzaktan

Uzaktan Çalışma Deneyimi ve Ortak Alan Kullanımı

Görüşülen kişi, uzaktan çalışma şeklini tercih ediyor ve bu süre zarfında 1.5 yıl kadar deneyim kazandı. Uzaktan çalışmanın getirdiği esneklik ve bağımsızlık, kişinin kişisel ihtiyaçlarını ve iş rutinlerini yönetme biçimini etkiliyor. Ortak çalışma alanları, sosyal etkileşim ve profesyonel ağ kurma fırsatları sunarak, uzaktan çalışmanın getirdiği yalnızlık hissini azaltmada önemli bir rol oynuyor.

Ortak Çalışma Alanındaki Deneyimler ve İyileştirme Önerileri

Görüşülen kişi, ortak çalışma alanlarının sağladığı sosyal etkileşimden memnun kalmakta ve mental olarak iyi hissettiğini belirtmektedir. Ancak, bazı fiziksel iyileştirmeler gerektiğine dikkat çekmiştir, örneğin mutfak ekipmanlarının eksikliği. Ortak çalışma alanlarında, bu tür pratik ihtiyaçların karşılanması, kullanıcı deneyimini daha da iyileştirebilir ve alanın çekiciliğini artırabilir.

Görüşmelerin Karşılaştırılması:

Türkiye ve Azerbaycan'daki ortak çalışma alanlarına dair yapılan görüşmeler, her iki ülkenin ortak çalışma alanlarının farklı özelliklerini ve yaklaşımlarını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Örneğin, Atölye İstanbul yöneticisi Yönetici 1, Türkiye'deki kullanıcıların beklentilerini vurgularken, esnek çalışma saatlerinin ve yaratıcı ortamların girişimcilere olan katkısından bahsetmektedir: 'Girişimciler için inovatif fikirlerini hayata geçirebilecekleri esnek bir ortam yaratmayı amaçlıyoruz.' Yönetici 1'in görüşleri, Türkiye'deki diğer yöneticilerle benzerlik göstermektedir. Siemens Türkiye yöneticisi Yönetici 4, 'Ortak çalışma alanları kurumsal müşterilere uygun, esnek kira seçenekleri sunuyor ve müşterilerimizin beklentilerini fazlasıyla karşılıyor,' diyerek, Türkiye'de kurumsal müşterilere yönelik esneklik sunmanın önemini vurgulamıştır.

Azerbaycan'da ise farklı bir durum söz konusudur. Lotfi Zadeh Technology Center yöneticisi Yönetici 3, ortak çalışma alanlarının sunduğu esneklik üzerine odaklanarak, 'Kullanıcılarımıza 7/24 erişim imkanı sunuyoruz. Esnek çalışma saatleri ve güvenli bir ortam sağlıyoruz,' diyerek esnek çalışma imkânlarının Azerbaycan'da da kullanıcılar tarafından takdir edildiğini belirtmektedir. Yönetici 3'un esneklik vurgusu, Türkiye'de Yönetici 1'in dikkat çektiği bir diğer önemli noktayla örtüşmektedir. Ancak, Azerbaycan'da esneklik sağlanmasına rağmen, Fikir Coworking Center yöneticisi Yönetici 5, 'Fiyatlandırma konusunda esneklik

sağlıyoruz, ama kullanıcılarımızın en çok memnun kaldığı şey güvenli ve sessiz bir ortam olması’ diyerek, Azerbaycan'daki kullanıcıların daha çok sessizlik ve güvenliğe önem verdiklerini dile getirmiştir.

Teknolojik altyapı açısından yapılan karşılaştırmalarda da belirgin farklar göze çarpmaktadır. Türkiye’deki Savunma Sanayisi İnovasyon Merkezi’nden Yönetici 2, ‘Savunma Sanayisi’nin altyapısını kullanarak girişimcilere teknik destek sağlıyoruz,’ diyerek teknolojik altyapının sağladığı destekten bahsederken, Azerbaycan'daki Worklab Coworking Center yöneticisi Yönetici 6 ise, ‘Kullanıcılarımıza geniş teknolojik olanaklar sunuyoruz, ancak ses yalıtımı ve kalabalık gibi sorunlarla karşılaşıyoruz’ diyerek, Azerbaycan'da bazı teknik eksikliklerin mevcut olduğunu dile getirmiştir. Burada, Türkiye’deki yöneticilerin daha çok güçlü teknolojik altyapıyı vurgularken, Azerbaycan’daki yöneticilerin bu konuda gelişme alanlarına işaret etmeleri dikkat çekicidir.

Türkiye’de teknolojik olanaklar sadece inovasyon merkezlerinde değil, kurumsal müşterilere hitap eden çalışma alanlarında da ön plana çıkmaktadır. Siemens Türkiye’den Yönetici 4, ‘Kullanıcılarımız, modern teknolojik altyapı ve esnek kullanım seçeneklerinden çok memnun’ diyerek bu durumu doğrulamaktadır. Öte yandan, Azerbaycan’da benzer bir perspektif ile hizmet veren Worklab Coworking Center yöneticisi Yönetici 6, ‘Ses yalıtımı gibi bazı eksiklikler olmasına rağmen geniş teknolojik olanaklar sunuyoruz’ diyerek bazı teknik altyapı sorunlarının kullanıcı memnuniyetini etkileyebileceğini belirtmiştir.

Sosyalleşme ve iletişim olanakları da her iki ülkede önemsenen bir diğer konudur. Atölye İstanbul’dan Yönetici 1, ‘Bizim alanımızda sosyal çevre oluşturma ve bağlantı imkanı en büyük avantajlardan biri’ diyerek, kullanıcılar arasında işbirliği ve bağlantı kurmanın önemine vurgu yapmıştır. Aynı şekilde, Azerbaycan’daki Fikir Coworking Center’dan Yönetici 5, ‘Farklı sektörlerden insanlarla sosyalleşme ve işbirliği yapma fırsatları sunuyoruz’ ifadesiyle, sosyalleşmenin ve farklı alanlardan kişilerin bir araya gelmesinin önemi üzerinde durmuştur. Türkiye ve Azerbaycan’daki yöneticiler, bu konuda benzer fikirlerde birleşmektedir; iki ülkede de kullanıcıların ortak çalışma alanlarını sosyalleşme ve işbirliği fırsatları için önemli bir merkez olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

Kullanıcı memnuniyeti açısından her iki ülkedeki işletmelerin stratejilerinde farklar bulunmaktadır. Siemens Türkiye’den Yönetici 4, ‘Kurumsal müşterilerimiz esnek kira seçenekleri ve teknolojik altyapıdan memnun,’ diyerek müşteri memnuniyetine odaklanırken, Azerbaycan’daki Fikir Coworking Center’dan Yönetici 5, ‘Fiyatlandırma konusunda esneklik sağlıyoruz, ama kullanıcılarımızın en çok memnun kaldığı şey güvenli ve sessiz bir ortam olması’ diyerek farklı bir yaklaşım sergilemektedir. Türkiye’de kurumsal müşteri odaklı hizmetler ön plana çıkarken, Azerbaycan’da daha çok bireysel kullanıcıların güvenlik ve sessizliğe verdikleri önemin yüksek olduğu görülmektedir.

Rekabet avantajlarına bakıldığında ise, Türkiye'deki Atölye İstanbul'dan Yönetici 1, ‘İstanbul Techno Park, teknolojik altyapısı ve sunduğu destek hizmetleriyle diğer rakiplerinden ayrışıyor’ derken, Azerbaycan’daki Lotfi Zadeh Technology Center’dan Yönetici 3, ‘Rakiplerimize kıyasla 7/24 çalışma imkânı ve kullanıcı odaklı hizmetler sunuyoruz’ diyerek farklı bir rekabet stratejisi izlediklerini belirtmiştir. Türkiye'deki işletmeler daha çok teknolojik altyapıya ve inovasyon desteğine odaklanmışken, Azerbaycan’daki işletmeler esnek çalışma saatleri ve kullanıcı dostu hizmetlerle öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye ve Azerbaycan’daki ortak çalışma alanları kullanıcılarının beklentileri, sundukları hizmetler ve teknolojik altyapılar arasında dikkat çekici farklar ve benzerlikler bulunmaktadır. Türkiye’deki alanlar daha çok kurumsal müşterilere yönelik esnek ve yüksek teknolojikli çözümler sunarken, Azerbaycan’daki alanlar bireysel kullanıcıların güvenlik, sessizlik ve esneklik beklentilerine yanıt vermektedir.

Tablo 5: Türkiye ve Azerbaycan'daki Ortak Çalışma Alanlarının Esneklik, Teknolojik Altyapı ve Kullanıcı Memnuniyeti Üzerine Yönetici Görüşleri.

Kriterler	Türkiye (Yönetici 1, Yönetici 4, Yönetici 2)	Azerbaycan(Yönetici 3,Yönetici 5,Yönetici 6)
Esneklik	‘Girişimciler için inovatif fikirlerini hayata geçirebilecekleri esnek bir ortam yaratmayı amaçlıyoruz.’ (Yönetici 1) ‘Esnek kira seçenekleri ve çalışma saatleriyle kurumsal müşterilerimize esneklik sunuyoruz.’ (Yönetici 4)	‘Kullanıcılarımıza 7/24 erişim imkanı sunuyoruz. Esnek çalışma saatleri ve güvenli bir ortam sağlıyoruz.’ (Yönetici 3)

Sosyalleşme ve Network	‘Sosyal çevre oluşturma, işbirliği imkanı en büyük avantajlardan biri’ (Yönetici 1). ‘Kurumsal ve bireysel kullanıcılar için networking etkinlikleri düzenliyoruz.’ (Yönetici 4) ‘Teknoloji ve inovasyon etkinliklerine ev sahipliği yaparak girişimciler arasında işbirliğini artırmayı hedefliyoruz.’ (Yönetici 2)	‘Farklı sektörlerden profesyonellerle bir araya gelme ve işbirliği yapma fırsatı sunuyoruz.’ (Yönetici 5) ‘Ortak çalışma alanlarımız, insanların işbirliği yapmaları için ideal bir ortam sunuyor.’ (Yönetici 6)
Teknolojik Altyapı	‘Savunma Sanayisi’nin altyapısını kullanarak girişimcilere teknik destek sağlıyoruz.’ (Yönetici 2) ‘Kullanıcılarımız, modern teknolojik altyapı ve esnek kullanım seçeneklerinden memnun.’ (Yönetici 4)	‘Kullanıcılarımıza geniş teknolojik olanaklar sunuyoruz, ancak ses yalıtımı gibi bazı sorunlarla karşılaşılıyor.’ (Yönetici 6) ‘Yeterli teknoloji altyapısına sahibiz, fakat gelişime açık alanlar da var.’ (Yönetici 5)
Kullanıcı Memnuniyeti ve Beklentiler	‘Kurumsal müşterilerimiz, sunduğumuz esnek çalışma saatleri ve yüksek teknoloji altyapısından oldukça memnun.’ (Yönetici 4) ‘İnovasyon ve teknolojiye dayalı hizmetlerimiz müşterilerimizin beklentilerini fazlasıyla karşılıyor.’ (Yönetici 2)	‘En çok memnun olunan konular arasında güvenli ve sessiz bir ortam olması yer alıyor.’ (Yönetici 5) ‘Fiyatlandırma konusunda esnek seçenekler sunuyoruz, ancak kullanıcılarımız güvenli ve rahat bir çalışma ortamını daha çok önemsiyor.’ (Yönetici 3)
Rekabet Avantajları	‘İstanbul Techno Park, teknolojik altyapısı ve sunduğu destek hizmetleriyle rakiplerinden ayrışıyor.’ (Yönetici 1) ‘Teknolojik altyapı, etkinlik desteği ve kurumsal kullanıcıya yönelik esnek çözümlerimizle rakiplerimizden ayrışıyoruz.’ (Yönetici 4)	‘Rakiplerimize kıyasla 7/24 çalışma imkânı ve kullanıcı odaklı hizmetler sunuyoruz.’ (Yönetici 3) ‘Esnek çalışma saatlerimiz ve sunduğumuz güvenli ortam, bizi diğerlerinden öne çıkarıyor.’ (Yönetici 6)

Kaynak: Anket Sonuçlarına göre Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırması

4.3. Türkiye’de Ortak Çalışma Alanları ile İlgili Bulgular

Türkiye’deki ortak çalışma alanlarının gelişimi, özellikle İstanbul gibi büyük şehirlerde hız kazanmıştır. Bu alanlar, girişimciler, serbest meslek sahipleri, ve

kurumsal firmalar tarafından tercih edilen esnek çalışma mekanları haline gelmiştir. Türkiye’deki ortak çalışma alanları, sundukları modern ofis imkanları, teknolojik altyapılar, ve sosyal etkileşim fırsatları ile kullanıcılar arasında popüler hale gelmiştir.

4.3.1 Ortak Çalışma Alanı Yöneticileri ile İlgili Bulgular

Türkiye’deki ortak çalışma alanı yöneticileri, bu mekanların sürdürülebilir bir iş modeli ile yönetilmesi için çeşitli stratejiler uygulamaktadır. Yöneticiler, kullanıcı taleplerini karşılayabilmek için modern ofis ekipmanlarına, toplantı odalarına ve sosyal etkileşim alanlarına yatırım yapmaktadırlar. Özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde, yöneticiler artan taleple başa çıkabilmek için esnek üyelik modelleri ve 7/24 hizmet sunumu gibi avantajlar sağlamaktadırlar. Örneğin, İstanbul’da Atölye İstanbul’un yöneticisi, kullanıcıların teknolojiye hızlı erişim talebine yanıt vermek için yüksek hızlı internet ve gelişmiş dijital altyapıya yatırım yaptıklarını belirtmiştir. Bunun yanında, kullanıcıların topluluk oluşturma ve bağlantı kurma etkinliklerine olan ilgisini göz önünde bulundurarak düzenli etkinlikler organize ettiklerini vurgulamıştır.

Bir diğer yönetici, ortak çalışma alanlarının sadece fiziki mekan sağlamakla kalmadığını, aynı zamanda işbirliği ve inovasyonu teşvik eden bir ekosistem sunduklarını ifade etmiştir. Kullanıcıların farklı sektörlerden bir araya geldiğini ve bu çeşitliliğin yeni projelerin doğmasına zemin hazırladığını belirtmiştir. Yöneticiler, sürdürülebilirliği sağlamak için kullanıcı geri bildirimlerini dikkate almakta ve hizmetleri bu doğrultuda geliştirmektedir.

4.3.2 Ortak Çalışma Alanı Kullanıcıları ile İlgili Bulgular

Ortak çalışma alanı kullanıcıları, esnek çalışma saatleri, sosyal etkileşim ve profesyonel ağ kurma imkanları nedeniyle bu mekanları tercih ettiklerini belirtmektedirler. İstanbul’da uzaktan çalışan, evden çalışmanın getirdiği yalnızlık duygusunu aşmak ve daha sosyal bir ortamda verimli çalışabilmek için ortak çalışma alanlarını tercih ettiğini dile getirmiştir. Bunun yanında, ortak çalışma alanlarında düzenlenen etkinlikler ve eğitimlerin profesyonel gelişimine katkı sağladığını eklemiştir.

Benzer şekilde, bir start-up kurucusu olan, ortak çalışma alanlarının start-up ekosistemine sunduğu avantajlardan bahsetmiştir. Özellikle genç girişimciler için bu alanlar, yatırımcılarla ve diğer girişimcilerle tanışma fırsatı sunduğundan dolayı önemli bir platform olarak görülmektedir. Kullanıcılar, paylaşımlı ofis ortamlarında işbirliği yaparak yeni projeler geliştirmekte ve bu işbirliklerinin şirketlerini büyütmede önemli rol oynadığını ifade etmektedirler.

4.4. Azerbaycan’da Ortak Çalışma Alanları ile İlgili Bulgular

Azerbaycan’daki ortak çalışma alanları, özellikle Bakü’de son yıllarda hızla gelişmiştir. Ülkenin ekonomik ve teknolojik büyümesiyle birlikte girişimcilik ekosistemi de gelişmiş ve ortak çalışma alanlarına olan talep artmıştır. Bakü’de bulunan Lotfi Zadeh Technology Baku yöneticisi, Azerbaycan’da bu alanların modern iş kültürüne önemli katkılar sağladığını ve özellikle uluslararası bağlantılar kurmak isteyen genç girişimciler tarafından tercih edildiğini belirtmiştir.

Ortak çalışma alanları, iş dünyasında dijitalleşmenin ve esnek çalışma modellerinin yaygınlaşmasıyla popüler hale gelmiştir. Kullanıcılar, bu alanları sadece bir ofis olarak değil, aynı zamanda bağlantı kurmak, iş geliştirme ve inovasyonun merkezi olarak görmektedirler. Ayrıca, Azerbaycan’daki ortak çalışma alanları, Türkiye’deki benzerlerinden daha yeni olmasına rağmen hızla gelişmekte ve çeşitlenmektedir.

4.4.1. Ortak Çalışma Alanı Yöneticileri ile İlgili Bulgular

Azerbaycan’daki ortak çalışma alanı yöneticileri, bu alanları daha çekici hale getirmek için teknolojik altyapıya yatırım yapmaktadır. Yönetici 3, kullanıcıların ihtiyaçlarına göre alanları yeniden düzenlediklerini ve uluslararası standartlara uygun hizmetler sunduklarını ifade etmiştir. Ayrıca yöneticiler, bu alanları genç girişimciler ve dijital nomadlar için cazip hale getirmek adına esnek fiyatlandırma ve 7/24 erişim imkanı sağlamaktadırlar.

Yöneticiler, ortak çalışma alanlarında düzenli olarak etkinlikler ve seminerler organize ederek topluluk oluşturmaya teşvik etmektedirler. Bu sayede, kullanıcılar arasında işbirlikleri ve projeler geliştirilmesi kolaylaştırılmakta ve ortak çalışma alanları sadece çalışma alanı değil, aynı zamanda bir inovasyon merkezi olarak kullanılmaktadır.

4.4.2. Ortak Çalışma Alanı Kullanıcıları ile İlgili Bulgular

Azerbaycan’da ortak çalışma alanı kullanıcıları, özellikle genç girişimciler ve freelancerlar arasından çıkmaktadır. Bakü’de bir start-up kurucusu olan Kullanıcı 2, ortak çalışma alanlarının ona sağladığı sosyal etkileşim ve profesyonel ağ kurma imkanlarının işini büyütmesine yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, ortak çalışma alanlarının sunduğu sessiz ve teknolojik olarak donanımlı ofis imkanlarının projelerini daha verimli bir şekilde yönetmesini sağladığını vurgulamıştır.

Kullanıcılar, bu mekanlarda kendilerini daha üretken hissettiklerini ve evden çalışmanın getirdiği zorlukları aşmak için ortak çalışma alanlarını tercih ettiklerini ifade etmektedirler. Ayrıca, ortak çalışma alanlarında düzenlenen eğitimler ve seminerler de kullanıcılar arasında popülerdir.

4.5. Türkiye ve Azerbaycan’daki Ortak Çalışma Alanlarının Karşılaştırılması

Türkiye ve Azerbaycan’daki ortak çalışma alanları arasında çeşitli farklar bulunmaktadır. Türkiye’deki ortak çalışma alanları daha geniş sektörlere hizmet verirken, Azerbaycan’da bu alanlar daha çok girişimciler ve küçük işletmeler tarafından kullanılmaktadır. Türkiye’de teknoloji, finans ve yaratıcı sektörler ön planda olup, ortak çalışma alanları modern ofis altyapıları, teknolojik donanımlar ve esnek çalışma saatleri ile dikkat çekmektedir.

Azerbaycan’da ise ortak çalışma alanları daha çok dijital nomadlar ve genç girişimciler tarafından tercih edilmekte olup, uluslararası işbirlikleri ve networking fırsatları daha fazla ön plandadır. Her iki ülkede de ortak çalışma alanları işbirliği ve inovasyonu teşvik eden birer platform olarak görülmekte ve gelecekte bu alanların daha da çeşitlenmesi beklenmektedir.

4.5.1. Kullanıcı Profili

Türkiye’deki ortak çalışma alanları kullanıcıları oldukça çeşitlilik göstermektedir. Yönetici 1’in yöneticiliğini yaptığı Atölye İstanbul gibi mekanlar, girişimciler, serbest meslek sahipleri, teknoloji profesyonelleri ve yaratıcı endüstrilerden kişilere ev sahipliği yapmaktadır. Yönetici 1, bu alanlarda farklı sektörlerden gelen insanların bir araya gelerek işbirliği yapma fırsatına sahip olduğunu belirtmektedir: ‘Sosyal çevre oluşturma ve bağlantı kurmak imkanı en büyük avantajlardan biri.’ Bu ifadeye

dayanarak, Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının sadece bir iş ortamı sunmadığı, aynı zamanda sosyalleşme ve profesyonel bağlantılar kurma açısından da cazip bir seçenek olduğu anlaşılmaktadır.

Türkiye'de ayrıca, start-up kurucuları ve uzaktan çalışanlar ortak çalışma alanlarını sıklıkla tercih etmektedir. Siemens Türkiye yöneticisi Yönetici 4, kurumsal müşterilerin de bu alanlardan faydalandığını vurgulayarak şunları ifade etmektedir: 'Kurumsal müşterilerimize uygun, esnek kira seçenekleri sunuyoruz.' Kurumsal kullanıcıların varlığı, Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının geniş bir müşteri yelpazesine hitap ettiğini ve hem büyük hem de küçük ölçekli işletmelere uygun çözümler sunduğunu göstermektedir.

Teknoloji odaklı girişimciler de Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının önemli bir parçasıdır. Savunma Sanayisi İnovasyon Merkezi yöneticisi Yönetici 2, bu konuda şunları dile getirmiştir: 'Teknoloji start-up'larına esnek ofis alanları sağlayarak onların büyüme süreçlerini destekliyoruz.' Yönetici 2'nin bu ifadesi, Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının teknoloji sektörü çalışanları için cazip bir seçenek olduğunu, özellikle teknik destek ve güçlü altyapı sağlayarak bu alanları kullananların işlerini büyötmelerine katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'deki kullanıcı profili oldukça geniştir. Uzaktan çalışanlardan teknoloji profesyonellerine, start-up kurucularından kurumsal müşterilere kadar birçok farklı profil bu alanları tercih etmektedir. Ortak çalışma alanlarının sunduğu esneklik, sosyalleşme ve teknolojik altyapı, bu alanların cazibesini artırmaktadır.

Azerbaycan'daki ortak çalışma alanları kullanıcı profili, Türkiye'ye göre daha genç ve teknoloji odaklıdır. Lotfi Zadeh Technology Center yöneticisi Yönetici 3, Azerbaycan'daki kullanıcıların büyük bir bölümünün genç girişimcilerden oluştuğunu belirtmektedir: 'Genç girişimciler ve dijital nomadlar için sunduğumuz 7/24 çalışma imkanı ve esnek ortam çok önemli.' Yönetici 3'ün ifadesine göre, Azerbaycan'daki genç profesyoneller özellikle uluslararası projeler üzerinde çalışmak ve kendilerini geliştirmek için bu alanları tercih etmektedirler. Bu kullanıcılar, esnek çalışma saatlerinin yanı sıra dijital projeler üzerinde çalışabilecekleri teknolojik altyapıdan da faydalanmaktadırlar.

Azerbaycan'daki kullanıcı profili, aynı zamanda dijital nomadlar olarak bilinen bağımsız çalışanlar ve uzaktan çalışan profesyonellerden de oluşmaktadır. Fikir

Coworking Center yöneticisi Yönetici 5, bu profildeki kullanıcıların özellikle güvenli ve sessiz bir ortam arayışında olduklarını vurgulamaktadır: ‘Kullanıcılarımız en çok güvenli ve sessiz bir ortamdan memnun.’ Bu ifade, Azerbaycan’daki genç profesyonellerin daha çok huzurlu ve odaklanabilecekleri bir çalışma ortamı aradığını göstermektedir. Güvenlik ve huzur, bu profesyonellerin verimli çalışmaları için kilit unsurlar arasında yer almaktadır.

Bununla birlikte, Azerbaycan’daki kullanıcılar aynı zamanda uluslararası işbirliklerine de büyük önem vermektedirler. Worklab Coworking Center yöneticisi Yönetici 6, uluslararası projelerde yer almak isteyen genç profesyonellerin bu alanları sıklıkla tercih ettiğini belirtmektedir: ‘Uluslararası projelerde çalışmak isteyen genç profesyoneller, burada hem sosyal çevrelerini genişletiyor hem de profesyonel ağlarını büyütüyorlar.’ Yönetici 6’nın bu ifadesi, Azerbaycan’da genç girişimcilerin ve profesyonellerin kendilerini global iş dünyasına entegre etme arzusunda olduklarını ve ortak çalışma alanlarını bu süreçte bir araç olarak kullandıklarını göstermektedir.

Sonuç olarak, Azerbaycan’daki kullanıcı profili daha genç ve teknoloji odaklıdır. Bu kullanıcılar, uluslararası projelerde yer almak, profesyonel ağlarını genişletmek ve dijital işler üzerinde çalışmak için ortak çalışma alanlarını tercih etmektedirler. Güvenli ve huzurlu bir ortam sağlanması ise bu kullanıcılar için önemli bir tercih sebebi oluşturmaktadır.

Türkiye ve Azerbaycan’daki kullanıcı profilleri karşılaştırıldığında, Türkiye’nin daha geniş bir kullanıcı kitlesine hitap ettiği, Azerbaycan’daki kullanıcıların ise daha genç ve teknolojiye odaklı olduğu görülmektedir. Türkiye’de girişimciler, serbest meslek sahipleri, teknoloji profesyonelleri, yaratıcı endüstriler ve kurumsal müşteriler ortak çalışma alanlarını tercih ederken, Azerbaycan’da genç girişimciler ve dijital nomadlar bu alanların başlıca kullanıcılarıdır.

Her iki ülkede de kullanıcılar ortak çalışma alanlarının sunduğu esneklikten ve profesyonel işbirliği olanaklarından faydalanmaktadır. Türkiye’de ise kurumsal müşterilerin varlığı, ortak çalışma alanlarını daha çeşitli kullanıcı profiline sahip kılmaktadır. Azerbaycan’da ise genç profesyonellerin uluslararası projelerde yer alma arzusu ve dijital odaklı çalışmaları bu alanların cazibesini artırmaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye ve Azerbaycan'daki kullanıcı profilleri hem benzerlikler hem de farklılıklar göstermektedir. İki ülkenin de iş dünyası ihtiyaçlarına cevap veren bu alanlar, esnek çalışma koşulları, teknolojik altyapı ve profesyonel işbirliği olanakları ile hem bireysel hem de kurumsal kullanıcılar için cazip çözümler sunmaktadır.

4.5.2. İşletme Modelleri

Türkiye'deki işletme modelleri genellikle bağımsız işletmeler ya da uluslararası franchise sistemleri üzerine kurulmuştur. Bu işletmeler, geniş bir hizmet yelpazesi sunarak farklı sektörlerden kullanıcıları çekmektedir. Esnek üyelik modelleri ve paylaşımlı ofis alanları sayesinde, hem büyük şirketler hem de küçük işletmeler bu alanlardan faydalanmaktadır.

Azerbaycan'da ise daha küçük ölçekli ve yerel girişimciler tarafından işletilen ortak çalışma alanları ön plandadır. Bu alanlar, daha sınırlı hizmetler sunmakla birlikte, girişimcilerin uluslararası işbirlikleri ve bağlantı kurmak ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

4.5.3. Ortak Çalışma Alanlarının Kullanım Amaçları

Türkiye'de ortak çalışma alanları, esnek çalışma saatleri, yüksek teknolojik altyapı ve profesyonel gelişim imkanları sağladığı için tercih edilmektedir. Kullanıcılar, bu alanlarda işbirlikçi projeler geliştirerek inovasyonu artırmaktadırlar. Ayrıca, ortak çalışma alanları sosyal etkinlikler ve seminerlerle de kullanıcıları çekmektedir.

Azerbaycan'da ise ortak çalışma alanları, özellikle uluslararası işbirlikleri kurmak isteyen genç girişimciler tarafından tercih edilmektedir. Bu alanlar, teknoloji start-up'ları için ideal bir platform sağlamak ve iş geliştirme süreçlerine katkı sağlamaktadır.

4.5.4. Memnuniyet ve Beklentiler

Türkiye'deki ortak çalışma alanı kullanıcıları, esnek çalışma saatleri ve teknolojik altyapıdan memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Kullanıcılar, ofislerin modern ve iyi donanımlı olmasının iş verimliliklerini artırdığını belirtmektedirler. Özellikle büyük şehirlerde düzenlenen networking etkinlikleri ve profesyonel eğitimler, kullanıcıların işbirliği yapma ve yeni iş fırsatları oluşturma beklentilerini karşılamaktadır. Bununla birlikte, daha fazla bireyselleştirilmiş hizmetler ve sessiz çalışma alanları talepleri

arasındadır. Kullanıcılar ayrıca, daha fazla sosyal etkinlik ve topluluk oluşturma fırsatları ile ortak çalışma alanlarının sosyal yönlerinin güçlendirilmesini beklemektedir.

Azerbaycan’da ise kullanıcılar, ortak çalışma alanlarının sunduğu 7/24 erişim, uluslararası bağlantılar ve profesyonel eğitimlerden memnuniyet duymaktadır. Genç girişimciler ve freelancerlar, bu alanların modern iş ihtiyaçlarını karşıladığını ve uluslararası projelere erişim imkanı sağladığını vurgulamışlardır. Ancak, kullanıcılar daha fazla teknoloji odaklı hizmet ve global iş ağlarına ulaşma imkanı talep etmektedir.

4.5.5. Kullanım Süreleri ve Frekansları

Türkiye’deki ortak çalışma alanı kullanıcıları, genellikle haftada 3-5 gün arasında bu alanları kullanmaktadır. Uzaktan çalışanlar ve girişimciler, esnek çalışma saatleri sayesinde haftalık kullanım sürelerini ihtiyaçlarına göre ayarlamaktadır. Özellikle proje bazlı çalışan kullanıcılar, uzun saatler boyunca ortak çalışma alanlarını kullanarak işlerini sürdürebilmektedirler. Kurumsal çalışanlar ise genellikle haftada 2-3 gün ortak çalışma alanlarını tercih etmekte ve hibrit çalışma modelini benimsemektedirler.

Azerbaycan’da ise kullanıcılar, daha yoğun ve sürekli kullanım eğilimindedir. Genellikle genç girişimciler ve start-up kurucuları, haftanın 5-6 günü ortak çalışma alanlarını kullanmaktadırlar. Bunun başlıca nedeni, bu alanların sunduğu uluslararası iş fırsatları ve networking imkanlarına sürekli erişim sağlama ihtiyacıdır.

4.5.6. Ekonomik ve Sosyal Etkiler

Ortak çalışma alanlarının ekonomik etkileri, hem Türkiye hem de Azerbaycan’da iş gücü piyasasına ve girişimcilik ekosistemine olumlu katkılar sağlamaktadır. Türkiye’de ortak çalışma alanları, küçük işletmeler ve girişimciler için maliyet avantajı sunmakta ve yeni iş fırsatları yaratmaktadır. Bu alanlar, işbirliği ortamı oluşturarak inovasyonu teşvik ederken aynı zamanda büyük şehirlerde istihdam olanaklarını artırmaktadır. Ekonomik olarak, ortak çalışma alanlarının sunduğu esnek üyelik modelleri, kullanıcılar için uygun maliyetli bir çözüm sağlarken, işletmeler için sabit ofis maliyetlerini azaltmaktadır.

Sosyal olarak ise bu alanlar, farklı sektörlerden profesyonellerin bir araya gelerek topluluk oluşturmasını sağlamaktadır. Türkiye’deki ortak çalışma alanları, sosyal etkinlikler ve seminerlerle kullanıcılar arasında gl bağlar oluşturmakta ve bu da sosyal ilişkilerin glenmesine yol açmaktadır.

Azerbaycan’da ortak çalışma alanlarının ekonomik etkisi, özellikle start-up ekosisteminin gelişmesine bk katkı sağlamaktadır. Girişimciler, ortak çalışma alanları sayesinde uluslararası bağlantılara ve yatırımcılara ulaşabilmektedir. Ayrıca, düşük maliyetli ofis çözümleri sunarak genç girişimcilerin iş kurma sürecinde önemli bir destek mekanizması oluşturulmaktadır.

Sosyal etkiler ise kullanıcılar arasında kültürel alışverişi ve işbirliğini artırmaktadır. Ortak alışma alanları, sosyal etkileşimin yanı sıra profesyonel gelişim açısından da bir merkez haline gelmiş ve toplumsal bağları gndiren yapılar olarak öne çıkmıştır.

Tablo 6: Türkiye ve Azerbaycan'daki Ortak alışma Alanlarının Kullanıcı Memnuniyeti, Beklentileri ve Ekonomik-Sosyal Etkileri.

Kriter	Türkiye	Azerbaycan
Memnuniyet	Esnek alışma saatleri, modern altyapı	7/24 erişim, uluslararası bağlantılar
Beklentiler	Daha fazla bireyselleştirilmiş hizmet, topluluk etkinlikleri	Global iş ağına erişim, teknoloji odaklı hizmetler
Kullanım Süresi	Haftada 3-5 gün	Haftada 5-6 gün
Ekonomik Etkiler	Küçük işletmeler için maliyet avantajı, iş gücü piyasasına katkı	Start-up ekosistemine destek, düşük maliyetli ofis zmleri
Sosyal Etkiler	Topluluk oluşturma, sosyal etkinlikler	Kültürel alışveriş, profesyonel gelişim

Kaynak: Ortak alışma Alanı yöneticileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda çıkarılan demografik tablo.

5. TARTIŞMA

5.1. Araştırma Bulgularının Literatürdeki Diğer Yayınlarla Tartışılması

Ortak Çalışma Alanlarının Gelişimi ve Yaygınlığı

Ortak çalışma alanlarının Türkiye ve Azerbaycan'da hızla yaygınlaşması, global ortak çalışma trendleriyle paralellik göstermektedir. Literatürde, bu alanların özellikle girişimcilik ve start-up ekosistemlerini destekleyen yapılar olarak tanımlandığı görülmektedir (Kingma, 2019). Araştırma bulguları, Türkiye'de ortak çalışma alanlarının teknolojik altyapıya ve esnek çalışma saatlerine olan talebi karşılamada önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Literatürde ise bu alanların ekonomik büyüme ve esneklik sunduğu sıkça vurgulanmaktadır (Howell, 2022). Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının daha yeni ve gelişmekte olan bir kavram olduğu gözlemlenmiş olup, bu durum ülkenin ekonomik yapısı ve teknolojiye geçiş süreciyle örtüşmektedir. Mevcut literatürde de bu ülkelerde ortak çalışma alanlarının artan talep karşısında evrildiği ve genç girişimciler tarafından benimsendiği belirtilmektedir (Orel, 2021).

Sosyo-ekonomik ve Kültürel Etkenler

Türkiye ve Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının yaygınlaşmasında sosyo-ekonomik ve kültürel etkenler önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'de büyük şehirlerde iş gücü mobilitesi, teknoloji ve finans sektörlerinin gelişimi bu alanların kullanımını artırırken, Azerbaycan'da girişimcilik ve genç nüfusun iş dünyasında daha fazla yer alması bu alanların kullanımını yaygınlaştırmıştır. Literatürde, ortak çalışma alanlarının sosyal etkileşim sağlama kapasitesinin, kullanıcı memnuniyetini artırdığı ve topluluk oluşturma süreçlerine katkı sağladığı ifade edilmektedir (Bouncken, 2018). Türkiye'deki kullanıcılar işbirliği ve topluluk etkinliklerine daha fazla önem verirken, Azerbaycan'da bu alanlar uluslararası bağlantılar kurmak için bir araç olarak görülmektedir.

5.2. Ortak Çalışma Alanı Yöneticilerine Yönelik Öneriler

Yöneticilere yönelik olarak, ortak çalışma alanlarının kullanıcı ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabilmesi için esneklik ve kişiselleştirilmiş hizmetler sunulması önerilmektedir. Türkiye'deki yöneticiler, özellikle kullanıcıların bireysel çalışma alanlarına ve sosyal etkileşim fırsatlarına olan taleplerini dikkate almalıdır. Ayrıca teknolojik altyapıyı sürekli güncelleyerek, dijital araçlar ve hızlı internet hizmetlerini genişletmeleri önerilmektedir. Bununla birlikte, topluluk oluşturmaya teşvik eden etkinlikler düzenlemek ve kullanıcıların sosyal bağlarını güçlendirmek yöneticilerin başarı sağlamasında önemli bir rol oynamaktadır.

Azerbaycan'da yöneticilerin, uluslararası işbirliklerini destekleyecek hizmetler sunmaları ve ortak çalışma alanlarını global bağlantılar için cazip hale getirmeleri önerilmektedir. Girişimcilik ekosistemini desteklemek amacıyla, eğitimler ve mentorluk programları düzenlenmeli, genç girişimcilerin büyüme süreçlerine katkı sağlayacak projeler geliştirilmelidir. Ayrıca yöneticilerin, ortak çalışma alanlarının tanıtımını artırarak uluslararası yatırımcıları çekmeleri faydalı olacaktır.

5.3. Ortak Çalışma Alanı Kullanıcılarına Yönelik Öneriler

Ortak çalışma alanı kullanıcılarına, bu alanların sunduğu işbirliği fırsatlarını daha etkin kullanmaları önerilmektedir. Özellikle Türkiye'deki kullanıcılar, topluluk etkinliklerine daha fazla katılarak işbirliği ve projelere yönelmeli, profesyonel ağlarını genişletmek için ortak çalışma etkinliklerine katılım sağlamalıdır. Bunun yanı sıra, esnek çalışma saatlerinden faydalanarak iş-yaşam dengesini optimize etmek kullanıcılar için önemlidir.

Azerbaycan'daki kullanıcılar ise ortak çalışma alanlarının sunduğu uluslararası bağlantı imkanlarını en iyi şekilde değerlendirmelidir. Bu alanlarda yatırımcılarla tanışma ve global projelere erişim fırsatları sunduğundan, kullanıcılar uluslararası işbirliklerini artırmak için ortak çalışma etkinliklerine katılmalı ve eğitim programlarına dahil olmalıdır. Ayrıca, genç girişimcilerin inovasyonu teşvik eden işbirliklerine açık olmaları da faydalı olacaktır.

5.4. Gelecek Araştırmalar İçin neriler

Gelecekteki araştırmalar, ortak çalışma alanlarının daha spesifik sektörler üzerindeki etkilerini incelemeye odaklanmalıdır. Özellikle teknoloji ve yaratıcı endüstrilerde ortak çalışma alanlarının iş gücüne olan katkısı araştırılabilir. Ayrıca, bu alanların sosyal etkileri, topluluk oluşturma süreçleri ve kullanıcıların memnuniyeti üzerindeki uzun vadeli etkileri de daha detaylı incelenmelidir. Türkiye ve Azerbaycan’da ortak çalışma alanlarının uluslararası işbirliklerine olan katkısı üzerine çalışmalar da yapılabilir.

Bunun yanında, ortak çalışma alanlarının kırsal bölgelerde nasıl kullanılabileceği ve bu bölgelerde ekonomik kalkınmaya nasıl katkı sağlayabileceği üzerine daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir. Gelecek araştırmalar, ortak çalışma alanlarının sosyal sorumluluk projelerine nasıl entegre edilebileceğine de odaklanabilir.

6. SONUÇ

Ortak çalışma alanlarının Türkiye ve Azerbaycan'daki geleceği, iş dünyasında esneklik, mobilite ve yenilikçiliğin artmasıyla giderek daha da önemli hale gelmektedir. Bu alanlar, sadece fiziksel çalışma alanları sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda girişimcilerin, teknoloji profesyonellerinin, uzaktan çalışanların ve küçük ölçekli işletmelerin iş yapma şekillerini dönüştürmeye devam etmektedir. Her iki ülkede de ortak çalışma alanlarının gelecekteki rolü, iş dünyasındaki değişimlerle paralel bir şekilde büyüyecek ve gelişecektir. Aşağıda, Türkiye ve Azerbaycan'da bu alanların gelecekte nasıl şekilleneceği, beklentiler ve fırsatlar detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

Türkiye'de ortak çalışma alanlarının geleceği, büyük şehirlerdeki girişimcilik ekosisteminin genişlemesi ve teknoloji sektörü ile yaratıcı endüstrilerde çalışan profesyonellerin sayısının artmasıyla doğrudan bağlantılı olacaktır. Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük şehirlerde ortak çalışma alanlarına olan talebin hızlı bir şekilde artması beklenmektedir. Bu şehirler, Türkiye'nin ekonomik ve kültürel merkezleri olmaları nedeniyle, birçok girişimci ve profesyonel için çekici merkezler haline gelmiştir. Yönetici 1'in da ifade ettiği gibi, bu alanların sunduğu sosyal etkileşim fırsatları ve inovasyonu teşvik eden yapısı, gelecekte de bu alanların popülaritesini artıracaktır. Yönetici 1'in belirttiği 'sosyal çevre oluşturma ve bağlantı kurma imkanı' sayesinde, Türkiye'deki ortak çalışma alanları, sadece bireysel çalışma alanları değil, aynı zamanda profesyonel işbirliklerinin merkezi haline gelecektir.

Buna ek olarak, Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının sunduğu esnek üyelik modelleri ve maliyet avantajları, özellikle start-up'lar, uzaktan çalışanlar ve küçük işletmeler için cazip kalmaya devam edecektir. Bu alanlar teknoloji start-up'ları için büyüme süreçlerinde kritik bir destek sağlamakta, esnek ofis alanlarıyla girişimcilerin işlerini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, Türkiye'deki ortak çalışma alanlarının profesyonellere sunduğu esneklik, teknolojik altyapı ve topluluk

oluşturma imkanları, bu alanların gelecekteki gelişimini destekleyecek temel faktörler arasında yer almaktadır.

Türkiye’de iş dünyasının dijitalleşmesiyle birlikte, uzaktan çalışmanın daha fazla benimsenmesi de ortak çalışma alanlarına olan talebi artıracaktır. Pandemi sonrası iş dünyasında hız kazanan uzaktan çalışma trendi, profesyonellerin ev dışında çalışma alanları aramasına neden olmuştur. Bu durum, esnek çalışma saatlerine ve mobiliteye olan ihtiyacı artırmış ve ortak çalışma alanlarının iş dünyasında daha stratejik bir rol oynamasını sağlamıştır. Yönetici 4’ün belirttiği gibi, Türkiye’deki ortak çalışma alanlarının ‘esnek kira seçenekleri ve teknolojik altyapı sunması’, bu alanların daha fazla kullanıcı tarafından tercih edilmesini sağlayacak ve gelecekte de büyümeye devam edecektir.

Türkiye’nin girişimcilik ekosisteminin güçlenmesi de bu gelişimi hızlandıracak bir diğer önemli unsurdur. Özellikle yaratıcı sektörlerde ve teknoloji dünyasında yer alan profesyoneller, yenilikçi iş modelleri geliştirirken ortak çalışma alanlarının sunduğu dinamik ortamdan faydalanmaktadır. Bu sayede, ortak çalışma alanları sadece bir ofis hizmeti sunmaktan öte, yenilikçiliği teşvik eden ve girişimcilere geniş bir destek ağı sunan yapılar haline gelecektir.

Azerbaycan’daki ortak çalışma alanlarının gelişimi ise daha çok Bakü’de yoğunlaşacak ve genç girişimciler ile dijital nomadlar tarafından talep edilmeye devam edecektir. Özellikle genç profesyoneller, global iş dünyasına entegre olabilmek için ortak çalışma alanlarını tercih etmektedir. Yönetici 3’ün belirttiği gibi, bu alanlar ‘genç girişimciler ve dijital nomadlar için sunduğu esnek çalışma koşulları ve 7/24 erişim imkanlarıyla’ bu kullanıcılar için cazip bir seçenek olmaya devam edecektir. Azerbaycan’da ortak çalışma alanlarının sunduğu bu esneklik ve erişilebilirlik, genç profesyonellerin uluslararası projelerde yer almasına ve profesyonel ağlarını genişletmesine katkıda bulunacaktır.

Azerbaycan’da ortak çalışma alanlarının gelecekteki büyümesi, aynı zamanda uluslararası işbirlikleri ve bağlantı kurma fırsatlarının artmasıyla da yakından bağlantılıdır. Yönetici 6’nın vurguladığı gibi, bu alanlar ‘uluslararası projelerde çalışmak isteyen genç profesyonellerin sosyal çevrelerini genişletmesi ve profesyonel ağlarını büyütmeleri için ideal bir ortam sunuyor.’ Bu bağlamda, Azerbaycan’daki ortak çalışma alanları, sadece yerel girişimcilerin değil, aynı

zamanda küresel iş dünyasında yer almak isteyen profesyonellerin de ilgisini çekecek ve büyümesini sürdürecektir.

Azerbaycan'da özellikle Bakü merkezli ortak çalışma alanlarının gelişimi, ülkenin ekonomik ve teknolojik kalkınmasıyla paralel bir süreç izleyecektir. Azerbaycan, enerji sektöründeki güçlü yapısı sayesinde büyük bir ekonomik potansiyele sahip olmakla birlikte, teknoloji ve inovasyon alanlarında da hızla gelişmektedir. Bu durum, Bakü'deki genç girişimciler ve teknoloji profesyonelleri için yeni fırsatlar yaratmakta ve ortak çalışma alanlarına olan ilgiyi artırmaktadır. Yönetici 5'in belirttiği gibi, Azerbaycan'daki kullanıcılar, özellikle güvenli ve sessiz bir ortam arayışında olduklarından ortak çalışma alanlarının sunduğu huzurlu çalışma ortamı büyük önem taşımaktadır. Bu özellik, gelecekte de ortak çalışma alanlarının tercih edilmesinde önemli bir faktör olacaktır.

Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının sunduğu bir diğer önemli avantaj ise küresel iş fırsatlarıdır. Özellikle genç girişimciler, bu alanlar sayesinde uluslararası projelerde yer almakta ve işbirliği fırsatları yakalamaktadırlar. Bu nedenle, Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının önümüzdeki yıllarda daha fazla sayıda kullanıcı tarafından tercih edilmesi ve genişlemesi beklenmektedir.

Sonuç olarak, hem Türkiye'de hem de Azerbaycan'da ortak çalışma alanlarının geleceği oldukça parlak görünmektedir. Bu alanlar, iş dünyasında inovasyonu teşvik eden ve girişimcilik ekosistemini destekleyen yapılar olarak varlığını sürdürecektir. Türkiye'de ortak çalışma alanları, geniş kullanıcı profili, esnek çalışma modelleri ve gelişmiş teknolojik altyapısıyla daha da büyümeye devam edecektir. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde bu alanlara olan talep artarken, teknoloji ve yaratıcı sektörlerde çalışan profesyonellerin bu alanları daha fazla tercih etmesi beklenmektedir.

Azerbaycan'da ise Bakü merkezli ortak çalışma alanları, genç girişimciler ve uluslararası projelerde yer almak isteyen profesyoneller için cazip bir seçenek olmaya devam edecektir. Ülkenin ekonomik ve teknolojik gelişimiyle birlikte ortak çalışma alanlarının sayısının artması, bu alanların farklı sektörlerden kullanıcılar tarafından da tercih edilmesini sağlayacaktır. Özellikle genç ve teknoloji odaklı profesyonellerin ortak çalışma alanlarına olan ilgisi, bu alanların gelecekte de önemli bir iş dünyası merkezi olacağını göstermektedir.

Ortak alışma alanları, hem Türkiye’de hem de Azerbaycan’da sadece fiziki ofis hizmeti sunmakla kalmayıp, aynı zamanda işbirliği, topluluk oluşturma ve profesyonel gelişim açısından kullanıcılarına değer katmaya devam edecektir. Bu alanlar, iş dünyasındaki esnekliğin artmasıyla birlikte daha fazla insanın iş yapma biçimlerini dönüştürecek ve inovatif projelerin merkezi haline gelecektir.

KAYNAKÇA

- Agarwal, H., & Agarwal, R. (2017). First Industrial Revolution and Second Industrial Revolution: Technological differences and the differences in banking and financing of the firms. *Saudi Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(11), 1062-1066.
- Aksu, S. K. (2023). ÇALIŞMA HAYATININ DÖNÜŞÜMÜNDE YENİ ÇALIŞMA TÜRLERİ VE İŞYERİ KAVRAMI. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 12(33), 206-229.
- Babb, C., Curtis, C., & McLeod, S. (2021). The rise of shared work spaces: A disruption to urban planning policy? *Urban Policy and Research*, 36(4), 496-512.
- Bergefurt, L., Weijs-Perrée, M., Appel-Meulenbroek, R., & Arentze, T. (2022). The physical office workplace as a resource for mental health—A systematic scoping review. *Building and Environment*, 207, 108505.
- Bianchi, F., Casnici, N., & Squazzoni, F. (2018). Solidarity as a byproduct of professional collaboration: Social support and trust in a coworking space. *Social Networks*, 54, 61-72.
- Bouncken, R. B., & Reuschl, A. J. (2018). Coworking-spaces: how a phenomenon of the sharing economy builds a novel trend for the workplace and for entrepreneurship. *Review of Managerial Science*, 12, 317-334.
- Bouncken, R. B., & Tiberius, V. (2023). Legitimacy processes and trajectories of co-prosumption services: insights from coworking spaces. *Journal of Service Research*, 26(1), 64-82.
- Cabral, V., & van Winden, W. (2022). The reaction of coworking spaces to the COVID-19 pandemic. A dynamic capabilities perspective. *Service Business*, 16(2), 257-281.
- Çetin Aydın, G., & Başol, O. (2015). X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var Mı? *EJOVOC: Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4).
- Cetiz, F. (2017). Yaratıcı ekonomiler bağlamında ortak çalışma alanlarının gelişimi, 21.yy'da çalışma hayatına etkisi: İstanbul örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Davis, K. G., Kotowski, S. E., Daniel, D., Gerding, T., Naylor, J., & Syck, M. (2020). The home office: Ergonomic lessons from the 'new normal'. *Ergonomics in Design*, 28(4), 4-10.
- Edwards, B. (2006). Benefits of green offices in the UK: analysis from examples built in the 1990s. *Sustainable Development*, 14(3), 190-204.
- Eke, A. (2021). Yaratıcılığı Tetikleyen Çalışma Mekânları; Paylaşımlı Ofisler'. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (27), 197-221.

- Ertürk, M (2022). Gig Ekonomisi ile İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Erdoğan, D. S. (2016). Yeni emek sistemleri: ev-ofis sistemi üzerine bir inceleme. *İŞ, GÜÇ' Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 18(4), 35-74.
- Eroğlu, Ş. G., Demirci, U., & Taslak, S. Prof. Dr. Feyzullah Eroğlu'nu Eserleri Üzerinden İzlemek: Sorgulamaya Adanmış Bir Ömür. Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 10(1-Prof. Dr. Feyzullah EROĞLU Armağan Sayısı), 69-95.
- Gandini, A. (2015). The Rise of Coworking Spaces: A Literature Review. *Ephemera, Theory & Politics in Organization*, 15(1), 193-205.
- Gerçek, M. (2020). Geleneksel ve yenilikçi işyeri (ofis) düzeni türlerinin Çalışanlar üzerindeki etkileri: Karşılaştırmalı bir derleme çalışması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (55), 91-116.
- Gordon, R. J. (2012). Is US economic growth over? Faltering innovation confronts the six headwinds (No. w18315). National Bureau of Economic Research.
- Green, R. (2014). Collaborate Or Compete: How Do Landlords Respond To The Rise In Coworking? *Cornell Real Estate Review*, 12, 52-59.
- Hill, E. J., Ferris, M., & Mårtinson, V. (2003). Does it matter where you work? A comparison of how three work venues (traditional office, virtual office, and home office) influence aspects of work and personal/family life. *Journal of Vocational Behavior*, 63(2), 220-241.
- Horowitz, S. (2011). The freelance surge is the industrial revolution of our time. *The Atlantic*. <https://www.theatlantic.com/business/archive/2011/09/the-freelance-surge-is-the-industrial-revolution-of-our-time/244229/>.
- Howell, T. (2022). Coworking spaces: An overview and research agenda. *Research Policy*, 51(2), 104447.
- Jevons, H. S. (1931). The second industrial revolution. *The Economic Journal*, 41(161), 1-18.
- Kaufmann-Buhler, J. (2021). *Open Plan: A Design History of the American Office*. Bloomsbury Publishing.
- Kayan, H. Z. A., & Tuncel, D. (2012). Ofis İç Mekan Tasarımlarında Gelişen Teknolojiler ışığında Esneklik. *Tasarım+ Kuram*, 8(14), 79-95.
- Kingma, S. (2019). New ways of working (NWW): work space and cultural change in virtualizing organizations. *Culture and Organization*, 25(5), 383-406.
- Kojo, I., & Nenonen, S. (2014). Evolution of Coworking Places: Drivers and Possibilities. *Intelligent Buildings International*, 9(3), 164-175.
- Kopplin, C. S. (2023). Software Support in Coworking Spaces: Instruments, Applications, and Challenges. In *Awakening the Management of Coworking Spaces* (pp. 97-110).
- Kraus, S., Bouncken, R. B., Görmay, L., González-Serrano, M. H., & Calabuig, F. (2022). Coworking spaces and makerspaces: Mapping the state of research. *Journal of Innovation & Knowledge*, 7(1), 100161.

- Leder, S., Newsham, G. R., Veitch, J. A., Mancini, S., & Charles, K. E. (2016). Effects of office environment on employee satisfaction: a new analysis. *Building Research & Information*, 44(1), 34-50.
- Messenger, J. C., & Gschwind, L. (2016). Three generations of Telework: New ICTs and the (R)evolution from Home Office to Virtual Office. *New Technology, Work and Employment*, 31(3), 195-208.
- Mokyr, J., & Strotz, R. H. (2023). The second industrial revolution, 1870-1914. *Storia dell'economia Mondiale*, 21945(1).
- Moriset, B. (2014). Building new places of the creative economy. The Rise of Coworking Spaces. Proceedings of the 2nd Geography of Innovation, International Conference 2014. Utrecht University. <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00914075>. [Erişim tarihi 18 Mart 2023]
- Orel, M. (2021). Working in co-working spaces. The social and economic engagement of European youth. *Perspectives on Youth*, 133-140.
- Orel, M., Mayerhoffer, M., Fratricova, J., Pilkova, A., Starnawska, M., & Horvath, D. (2022). Coworking spaces as talent hubs: The imperative for community building in the changing context of new work. *Review of Managerial Science*, 16(5), 1503-1531.
- Öter, B. (2018). Erişilebilirlik çalışmalarında mekan dizimi yönetiminin antalya kent merkezinde uygulanması üzerine bir araştırma.
- Özbozkurt, O. B., & Ay, ř. (2019). Paylaşımlı Ofislerin Stratejik Yönetimi: Paylaşımlı Ofis Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma. *İşletme ve Yönetim Araştırmaları II*, 22, 355-369.
- Öztürk, E., & Koramaz, E. (2018). İstanbul'daki paylaşımlı ofis alanlarının sundukları hizmetler ve tasarım özellikleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1(1), 73-86.
- Öztürk, B. H. (2021). TÜRKİYE'DE YENİ NESİL İş VE İşYERLERİ: SANAL ALIşMA VE ORTAK ALIşMA (CO-WORKING). *Is, Güc: Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 23(2), 1-24.
- Pietrykowski, B. (1999). Beyond the Fordist/post-Fordist dichotomy: Working through the second industrial divide. *Review of Social Economy*, 57(2), 177-198.
- Rus, A., & Orel, M. (2015). Coworking: A Community of Work. *Teorija in Praksa*, 52(6), 1017-1038.
- Tatar, E. (2013). Sürdürülebilir mimarlık kapsamında alışma mekanlarında gün işığı kullanımı için bir öneri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 147-162.
- Tomaz, E., Moriset, B., & Teller, J. (2022). Rural coworking spaces in the COVID-19 era: A window of opportunity?. In *The covid-19 pandemic and the future of working spaces* (pp. 122-135). Routledge.
- Uda, T. (2013). What is coworking? A theoretical study on the concept of coworking. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2937199>

- Waber, B. (2013). *People Analytics: How Social Sensing Technology Will Transform Business and What It Tells Us about the Future of Work*. FT Press.
- Wheatley, D. (2012). Good to be home? Time-use and satisfaction levels among home-based teleworkers. *New Technology, Work and Employment*, 27(3), 224-241.
- Woodcock & Graham M. (2020). *The Gig Economy: A Critical Introduction*. 11
- Yalçın, H. (2022). *Bir Araştırma Deseni Olarak Fenomenoloji*
- Yigitcanlar, T., & Inkinen, T. (2019). *Geographies of Disruption: Place Making for Innovation in the Age of Knowledge Economy*. Springer.
- Yücel, H., Kılıç, M. E., & Taşdemir, M. A. (2019). Paylaşımlı Ofis Alanlarının Yeni Nesil Girişimcilik Ekosistemi Üzerine Etkisi. *Journal of Tourism Theory and Research*, 5(2), 263-27

EKLER

- Ortak Çalışma Alanı Yöneticisine Yönelik Görüşme Formu

Bu görüşme sonucunda elde edilecek bilgiler Yıldız Teknik Üniversitesi İnovasyon, Girişimcilik ve Yönetim Yüksek Lisans Programı çerçevesinde çalıştığım yüksek lisans tezimde kullanılacaktır. Herhangi başka bir platformda kullanılmayacağını temin ederek, görüşme notlarını daha sonra kolaylıkla deşifre edebilmem için ses kaydı konusunda izninizi rica ederim.

Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Solmaz AHMADZADA

Yıldız Teknik Üniversitesi

İnovasyon, Girişimcilik ve Yönetim Yüksek Lisans Öğrencisi

Görüşmeyi Yapan Öğrenci: Solmaz AHMADZADA

Görüşmenin Yapıldığı Tarih:

Görüşmenin Yapıldığı Saat Aralığı:

Görüşülen Kişiye Ait Bilgiler

Adı Soyadı:

Pozisyonu:

Firma Adı:

Sektör:

Doğum tarihi

Cinsiyet:

Eğitim Seviyeniz:

Eğitim aldığınız bölüm:

Kurumun çalışan sayısı:

Kuruluş yılı:

İletişim Bilgileri:

Sorular:

1. Ortak çalışma alanı işini kurarken değer öneriniz (value proposition) neydi?
Sondaj sorusu: *Bu iş modelinin kullanıcılar için temel faydaları nelerdir?*
2. Bu iş modeli biraz anlatır mısınız? Operasyonel olarak hangi hizmet ve süreçleri bizzat yürütüyorsunuz?
3. Uluslararası ve yerel rakiplerinize ve zincir firmalarla kıyaslama (benchmark) yapıyor musunuz? Nasıl sonuçlar aldınız?
4. Rakiplerinizden farklı size özel olanaklar nelerdir?
5. Ortak alanın fiziksel tasarımı, peysajı ve mimari öğeleri için nasıl bir çalışma yaptınız? Sondaj sorusu: *Ergonomi için bir danışmanlık aldınız mı?* Sondaj sorusu: *Sizce bir ortak alanda etkileşimi ve paylaşımı arttıracak öğeler nelerdir?*
6. Ortak çalışma alanları inovasyon arayışını nasıl etkiliyor?
7. Alan yöneticisi olarak inovasyonu destekleyici nasıl faaliyetler yaptınız ve/veya yapmayı planlıyorsunuz? Sondaj sorusu: Ortak çalışma kültürünü destekleyen oyunlar, etkinlikler sunuyor musunuz?
8. Alandaki iletişim ve networking anlamında deneyimlerinizden bahsedermisiniz?
9. Bu alanda doğan işbirlikleri, projeler, start-uplar oldu mu? Örnek verebilir misiniz?
10. Ortak çalışma alanını tanımlayan öğeler olarak işbirlikçilik, açıklık, topluluk, erişilebilirlik ve sürdürülebilirlik tanımlanmıştır. Bunlardan hangilerini karşıladığınızı düşünüyorsunuz?
11. Pandemi dönemi sizi nasıl etkiledi?

12. WeWork firmasının iflas başvurusunu duymuş muydunuz? Sektörün gidişatı hakkında ne düşünüyorsunuz?
13. Sürecin başında hedef kullanıcı kitleniz kimlerdi ve zamanla bu nasıl evrildi?
14. Müşteri kitlenizi ağırlıklı olarak bireysel kullanıcılar mı kurumsal kullanıcılar mı oluşturuyor? Sunulan hizmet bu iki gruba göre nasıl farklılaşıyor?
15. Aile işletmeleri ortak çalışma alanını tercih ediyor mu?
16. Sizce aile işletmeleri ortak çalışma alanlarından nasıl faydalanabilir? Daha fazla kullanmaları için destek amaçlı nasıl olanaklar sağlanabilir?
17. Kullanıcı kitleniz çoğunlukla hangi yaş aralığı ve çalışma alanından?
18. Yeni kullanıcı kazanmak için nasıl uygulamalar yapıyorsunuz?
19. Kullanıcı kazanma/kaybetme istatistikiniz neye esasen değişmektedir (Aylara/mevsime göre)?
20. Fiyatlandırmaya neye göre karar verdiniz ve zamanla bu nasıl evrildi?
21. Lokasyon seçimlerinizde hangi özellikleri göz önünde bulunduruyorsunuz?
22. Ne tür teknolojiler sağlıyorsunuz? Fiyatlandırması kira sözleşmesine dahil mi hariç mi?
23. Ne tür yiyecek içecek imkanları sağlıyorsunuz?
24. Verdiğiniz bütün yanıtlar için teşekkür ediyorum. Son olarak Ortak çalışma alanını kurarken karşılaştığınızı düşündüğünüz zorluklar nelerdi? Peki hangi zorluklarla karşılaştınız?

- Ortak Çalışma Alanı Kullanıcısına Yönelik Görüşme Formu

Bu görüşme sonucunda elde edilecek bilgiler Yıldız Teknik Üniversitesi İnovasyon, Girişimcilik ve Yönetim Yüksek Lisans Programı çerçevesinde çalıştığım yüksek lisans tezimde kullanılacaktır. Herhangi başka bir platformda kullanılmayacağını temin ederek, görüşme notlarını daha sonra kolaylıkla deşifre edebilmem için ses kaydı konusunda izninizi rica ederim.

Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Solmaz AHMADZADA

Yıldız Teknik Üniversitesi

İnovasyon, Girişimcilik ve Yönetim Yüksek Lisans Öğrencisi

Görüşmeyi Yapan Öğrenci: Solmaz AHMADZADA

Görüşmenin Yapıldığı Tarih:

Görüşmenin Yapıldığı Saat Aralığı:

Görüşülen Kişiye Ait Bilgiler

Kullanıcı Adı Soyadı

Kullanıcı yaşı

Eğitim durumu:

Dil bilgisi:

Çalıştığı sektör

Mesleği ve pozisyonu:

Staj dahil çalışma süresi:

Çalışma şekli: yüz yüze / uzaktan / hibrit / diğer:.....

Email:

Sorular:

1. Kaç yıldır ortak çalışma alanları kullanıyorsunuz?
2. Ortak çalışma alanlarının avantaj ve fırsatlarından bahseder misiniz?
3. Ortak çalışma alanlarının dezavantajları ve risklerinden bahseder misiniz?
4. Ortak çalışma alanlarındaki kişisel tecrübelerinizden biraz bahsedebilir misiniz? Sondaj sorusu: *Sevdiğiniz, hoşunuza giden/gitmeyen özelliklerini biraz açar mısınız?*
5. Ortak çalışma alanlarında yapılan ortak etkinliklere katılıyor musunuz? En çok fayda gördüklerinizden bahseder misiniz?
6. Farklı çalışma ortamlarında işinize nasıl odaklanabiliyorsunuz? Sondaj sorusu: Dikkat dağınıcı unsurlardan, mahremiyet ve sosyal izolasyondan kaçınmak için geliştirdiğiniz yöntemleriniz var mı?
7. Ortak çalışma alanları inovasyon arayışınızı nasıl etkiliyor?
8. Alandaki iletişim ve networking anlamında deneyimlerinizden bahseder misiniz?
9. Ortak çalışma alanına ne eklemek isterdiniz?
10. Ortak çalışma alanlarında fiziksel tasarım, mimari öğeleri, peysajı, açık ve kapalı alanları deneyiminizi nasıl etkiliyor? Sondaj sorusu: Ergonomiye uygun tasarım deneyiminizi nasıl etkiliyor? Sondaj sorusu: Sizce bir ortak alanda etkileşimi ve paylaşımı arttıracak öğeler nelerdir?
11. Daha önce kaç ülkede kaç farklı ortak çalışma alanı kullandınız?
12. Bireysel müşteri olarak mı yoksa kurumsal müşteri olarak mı kullandınız? (yani freelance çalışan değil, kurumsal hayatta bir ekip olarak gelip kullandınız mı?)
13. Çalışma alanını neye göre seçiyorsunuz? Bu konudaki ana kriterleriniz nelerdir?
14. Zincir firmaları mı tek şubeli çalışma alanlarını mı tercih ediyorsunuz? Neden?

15. Bu çalışma alanını diğer çalışma alanlarından farklı kılan özelliği size göre nedir?
16. Lokasyona ulaşımınız nasıldı? (hangi araçla, ne sürede)
17. Ortak çalışma alanında sağlanan teknolojiler deneyiminizi nasıl etkiliyor?
Hangi teknolojik ekipmanları yanınızda getiriyor, hangilerini alandan sağlıyorsunuz?
18. Ortak çalışma alanında yiyecek içecek imkanları deneyiminizi nasıl etkiliyor?
19. Haftanın kaç günü, günlük kaç saatinizi alanda geçiriyorsunuz?
20. Kira sözleşme türünüz nasıl (Günlük/Haftalık/Aylık)?
21. Fiyatlandırma hakkında ne düşünüyorsunuz